

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра
Довженка

Кафедра теорії і методики
початкової освіти

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.**

Виконала:

Здобувач: Сорока Наталя Вікторівна

Початкова освіта

Науковий керівник

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
теорії і методики початкової освіти

В.Ф. Решетняк

Консультант:

Допущено до захисту

« ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис) (ініціали, прізвище)

Дата захисту: « __ » _____ 20__ р.

Національна оцінка

Кількість балів: _____ Оцінка

ECTS _____

Підписи членів комісії:

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГОПРОЦЕСУ	12
1.1 Характеристика базових засад впровадження інноваційних технологій в початковій школі.	12
1.2. Особливості впровадження інноваційних технологій в початковій школі.	21
1.3. Використання інноваційних технологій в початковій школі на сучасному етапі.....	31
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	42
2.1. Програма дослідження стану використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.	42
2.2 Стан використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.	50
2.3. Методичні рекомендації вчителів з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.....	62
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	82
ДОДАТКИ.....	85

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап суспільної еволюції відзначається стрімким розцвітом інновацій у сфері освіти. Вимоги до навчальних закладів сьогодні визначаються поточною ситуацією у країні. Однією з головних місій школи є забезпечення гармонійного розвитку дитини, розкриття її потенціалу та формування цінностей і навичок, необхідних для успішної взаємодії в інноваційному світі. Саме ці завдання відображені у законодавстві України, такому як "Про освіту", Державний стандарт початкової освіти, Концепція Нової української школи та інших нормативно-правових актах.

Сучасний стан освітньої системи визначається інформаційною революцією та зростанням обсягу знань, що призводить до ускладнення та розширення навчального матеріалу. Традиційні методи навчання поступово втрачають свою ефективність, тому необхідно впроваджувати сучасні педагогічні технології. Інноваційні підходи в освіті відкривають великі можливості для підготовки компетентних та мобільних учнів, здатних успішно функціонувати в різних соціальних та професійних спільнотах. У процесі створення, впровадження та поширення інновацій у галузі освіти формується нова, сучасна освітня система - глобальна система відкритих, гнучких та індивідуалізованих знань, що передбачає безперервну освіту протягом життя людини. Отже, педагоги повинні оволодіти теоретичними аспектами і якісною різноманітністю інноваційних технологій та знати, як їх ефективно використовувати в освітньому процесі.

Сьогодні відзначається зростаюче усвідомлення необхідності впровадження інноваційних технологій та використання їх переваг на всіх рівнях освіти. Проте цей процес часто ускладнений низкою труднощів,

особливо в сільських школах, де може не вистачати ресурсів та умов для ефективного навчання, відповідно до вимог часу.

Важливо відзначити, що науковці докладають значні зусилля для вивчення проблеми використання інноваційних педагогічних технологій. Багато видатних дослідників, таких як В. Беспалько, І. Богданова, Б. Лихачов, С. Пальчевський, І. Підласий, О. Пехота, О. Падалка, О. Пометун, Г. Селевко та багато інших, досліджують теоретичні аспекти та різноманітність інноваційних технологій, а також шляхи їх застосування в освітньому процесі [2, 10, 11, 12, 14, 15].

Володимир Павлович Беспалько стверджував, що українська школа має багатовіковий досвід навчання і виховання дітей. Але сучасні реалії вимагають нових підходів до навчального процесу. Він має бути спрямований на формування інтелектуально, культурно і духовно розвинених громадян України. Для цього необхідні інноваційні технології, методи і прийоми навчання, які є основою освітньої діяльності загальноосвітніх шкіл. Від них залежить ефективність пізнавальної діяльності учнів [11].

Сучасні реалії вимагають від майбутнього вчителя:

- чітко визначити свої цінності та принципи;
- використовувати демократичні та гуманістичні підходи в освіті;
- постійно підвищувати свою професійну майстерність.

Це означає, що майбутній вчитель повинен:

- вивчати досвід інших педагогів;
- аналізувати причини труднощів у навчанні;
- розробляти шляхи їх вирішення;

- прогнозувати результати своєї діяльності;
- коригувати та регулювати освітній процес;
- використовувати ефективні педагогічні технології.

Розв'язання проблем, пов'язаних із впровадженням інновацій, активно обговорюється в наукових працях І. Беха, Н. Бібік, А. Границької, Дж. Дьюї, В. Кілпатрика, М. Лисенкова, О. Савченко, І. Унта, А. Хуторського, В. Шадрікова та інших вчених [1].

Сучасні вчені вважають, що стійкі інновації – це інновації, які спрямовані на довгостроковий розвиток підприємства та приносять відчутний результат. Вони повинні бути частиною стратегії підприємства та постійно впроваджуватися.

Ларрі Шмідт вважає, що стійкі інновації не повинні бути лише візуальними змінами, а повинні давати реальні результати.

Томмі Клаузен вважає, що стійкі інновації – це результат постійного інноваційного процесу. Підприємство, яке хоча б раз успішно запровадило інновацію, має більший шанс на успіх у майбутньому.

Українські вчені Г. П'ятницька та Г. Фюлоп вважають, що стійкі інновації повинні бути фінансово обґрунтованими та забезпечувати конкурентоспроможність підприємства [1, 11, 15].

Іншими словами, стійкі інновації – це інновації, які приносять довгострокову користь підприємству. Вони повинні бути добре продуманими та реалістичними, а також мати фінансове підґрунтя.

Нам імпонує визначення інновацій як ідей, процесів, засобів і результатів, взятих в єдності якісного вдосконалення педагогічної системи (І. Підласий). Важливим для нашого дослідження є розуміння того, що інновації повинні враховувати нові суспільно-історичні умови: «Інноваційні освітні процеси – зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл» [3].

У контексті нашого дослідження важливою є позиція О. Пометун, котра зауважує, що використання інтерактивних методів вимагає реалізації певних умов в організації навчального процесу:

- організація навчального процесу як багатосторонньої, партнерської, інтенсивної комунікації;
- сприятлива, позитивна психологічна атмосфера;
- спеціальна організація навчального процесу [16].

І. Дичківська вказує, що інноваційні процеси впроваджуються ефективніше в освітній процес за дотримання принципів управління інноваційними освітніми процесами:

- принцип організованої інноваційної зміни станів системи освіти (передбачає обґрунтування змін і визначення засобів і умов їх реалізації);
- принцип переходу від стихійних механізмів перебігу інноваційних процесів до свідомо керованих (визначення і відпрацювання свідомого управління зміною станів);
- принцип інформаційної, матеріально-технічної, кадрової забезпеченості основних етапів інноваційних процесів;

– принцип прогнозування зворотних або незворотних структурних змін в інноваційному соціально-педагогічному середовищі (передбачає формування готовності педагогічного колективу до впровадження нового);

– принцип посилення стійкості інноваційних освітніх процесів;

– принцип прискорення розвитку інноваційних процесів у системі освіти [3].

Зростає розуміння необхідності використання інноваційних технологій на всіх етапах освіти. Проте складнощі, пов'язані з цим процесом, можуть гальмувати його розвиток. Особливо це стосується сільських шкіл, де не завжди є доступні ресурси та умови для сучасного навчання, як вимагає сучасність.

Дослідники також наголошують на важливості розвитку пізнавальних процесів учнів, які є необхідною передумовою для розвитку їхніх здібностей. Пізнання та розвиток особистості взаємопов'язані, і знання структури пізнавальних процесів та законів їх формування є важливими для правильного вибору методів навчання та виховання.

Використання інноваційних технологій та підходів до навчання в початковій школі відкриває широкі можливості для підвищення якості освіти та розвитку учнів.

Такі підходи, як інтерактивне навчання, проблемне навчання, використання ігрових методів, модульне та розвивальне навчання, мотивація успіхом, інформаційно-комунікаційні технології та розвиток критичного мислення, можуть істотно покращити процес освіти.

Інтерактивне навчання дозволяє учням активно брати участь у навчальному процесі, обмінюватися ідеями та думками, співпрацювати один з

одним. Це може бути реалізовано за допомогою різних технологій, таких як інтерактивні дошки, віртуальні лабораторії та навчальні ігри.

Проблемне навчання заохочує учнів до самостійного пошуку знань, вирішення проблем та критичного мислення. Це може бути реалізовано за допомогою таких завдань, як творчі проекти, дослідження та дебати.

Використання ігрових методів робить навчання більш цікавим та захопливим для учнів. Це може бути реалізовано за допомогою таких ігор, як навчальні відео, інтерактивні навчальні програми та навчальні ігри.

Модульне навчання дозволяє учням навчатися за власним темпом та зацікавленням. Це може бути реалізовано за допомогою таких технологій, як електронні підручники та навчальні платформи.

Розвивальне навчання спрямоване на формування ключових компетентностей учнів, таких як критичне мислення, творчість, комунікація та співпраця. Це може бути реалізовано за допомогою таких завдань, як проектна робота, командні проекти та навчальні ігри.

Мотивація успіхом допомагає учням досягати високих результатів у навчанні. Це може бути реалізовано за допомогою таких методів, як позитивне підкріплення, справедливе оцінювання та надання учням можливостей для самовираження.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) дозволяють учням отримувати доступ до інформації з усього світу, співпрацювати один з одним та створювати власні навчальні матеріали. Це може бути реалізовано за допомогою таких технологій, як Інтернет, соціальні мережі та інструменти спільної роботи.

Розвиток критичного мислення допомагає учням аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення. Це може бути реалізовано за допомогою таких методів, як критичне читання, аналіз аргументів та вирішення проблем.

Використовуючи інноваційні технології та підходи до навчання, вчителі початкової школи можуть допомогти учням досягти успіху в навчанні та стати успішними людьми в майбутньому.

Також важливо враховувати досвід вчених та педагогів, які вже досліджували та впроваджували інноваційні методи та технології у навчання. Вони надають цінні рекомендації та ідеї для покращення освітнього процесу.

Отже, актуальність проблеми, її освітня значущість, необхідність формування творчої, креативної особистості зумовили вибір теми дослідження: **«Використання інноваційних технологій в початковій школі як чинник підвищення ефективності навчального процесу».**

Мета дослідження: розробка методичних рекомендацій вчителів з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Об'єкт дослідження – навчальна діяльність учнів початкової школи.

Предмет дослідження – використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Відповідно до мети дослідження сформульовано основні завдання:

1. Схарактеризувати базові засади використання інноваційних технологій в початковій школі.
2. Визначити особливості використання інноваційних технологій в початковій школі.

3. Розкрити систему використання інноваційних технологій в початковій школі.

4. Розробити методичні рекомендації вчителів з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Гіпотеза дослідження: використання інноваційних технологій в початковій школі є чинником підвищення ефективності навчального процесу за умов якісного, методично правильного підбору зазначених технологій та систематичного їх впровадження на уроках у початковій школі.

Передбачувана наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів полягатиме в тому, що:

– буде розроблено й обґрунтовано авторську методику використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

– буде змодельовано структурно-функціональний конструкт авторської методики з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

– буде визначено структуру досліджуваного явища як єдність низки компонентів, що перебувають у динамічному взаємозв'язку і утворюють систему використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Практичне значення дослідження буде полягати в удосконаленні методики використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи. Матеріали дослідження, його положення й висновки в перспективі можуть бути використані для подальшого впровадження в практику роботи початкової школи.

Структура та обсяг роботи. Дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, літератури та додатків. Загальний обсяг магістерської роботи складає – 82 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

1.1 Характеристика базових засад впровадження інноваційних технологій в початковій школі.

Сучасний світ свідчить про наростаючий інтерес до творчості. Головною метою навчання у сучасних школах є розвиток учнів у всіх аспектах, зокрема їх творчих здібностей.

У наші дні, при підтримці гуманістичних та демократичних принципів освіти, дуже важливі дидактичні підходи Василя Сухомлинського. У своїй книзі "Сто порад учителю", він підкреслював, що немає абстрактного учня. Справжня майстерність в освіті полягає у вмінні розкрити потенціал кожної дитини і надати їй радість досягнень у навчальній діяльності [19].

Найефективнішим засобом досягнення цієї мети є використання інноваційних методик навчання. Інноваційний підхід спонукає учнів до активного навчання, розвиває їхні інтелектуальні та вольові якості, сприяє розвитку творчої особистості.

На практиці ми бачимо, що у складних умовах сучасного життя найкраще пристосовуються креативні та творчі люди, які спроможні до нових ідей, підходів та рішень. Такі особистості володіють рішучістю, здатністю до постійного самовдосконалення, сміливістю мислення та умінням бачити можливості там, де інші не бачать.

Сьогодні інтерес до процесу творчості особливо великий. Хоча складні психологічні процеси можуть бути полегшені за допомогою сучасних технологій, творчість не піддається програмному керуванню.

Оскільки головним завданням сучасної освіти є розвиток всебічності учнів, зокрема їхньої творчості, вчителі мають сприяти виявленню та розвитку творчих здібностей учнів.

Розвивати творчі здібності можна різними способами. Обдаровані учні можуть самостійно тренувати свої здібності та розвивати їх у творчі навички. Але для більшості учнів важливою є роль вчителя, який має сприяти творчому розвитку, створюючи стимулююче навколишнє середовище та спрямовуючи їхню увагу та мислення у творчий руслі.

Стимулююче навколишнє середовище для розвитку творчості учнів має включати в себе такі фактори:

- Свободу творчого самовираження. Учні повинні мати можливість вільно висловлювати свої думки та ідеї, не боячись критики.
- Похвалу та підтримку. Вчитель повинен хвалити учнів за їхні творчі досягнення та підтримувати їх у творчій діяльності.
- Наявність ресурсів та матеріалів. Учні повинні мати доступ до необхідних ресурсів та матеріалів для творчої діяльності.

Вчитель може сприяти творчому розвитку учнів, використовуючи такі методи та прийоми навчання:

- Інтерактивні методи навчання: дискусії, дебати, робота в групах, проектна робота тощо.
- Методи проблемного навчання: постановка проблемних запитань, розв'язання проблемних ситуацій тощо.
- Методи проектного навчання: розробка проектів, презентація проектів тощо.
- Методи ігрового навчання: навчальні ігри, рольові ігри тощо.
- Методи використання інноваційних технологій навчання: інтерактивні дошки, віртуальні лабораторії, навчальні програми тощо.

Використання цих методів та прийомів дозволяє створити в класі атмосферу творчості та спонукати учнів до активної творчої діяльності.

Ось кілька конкретних прикладів того, як вчителі можуть сприяти розвитку творчих здібностей учнів:

- Вчитель може запропонувати учням завдання, які вимагають творчого підходу, наприклад, написати вірш, створити малюнок, розробити проект тощо.

- Вчитель може створити в класі зону творчості, де учні могли б висловлювати свої думки та ідеї, не боячись критики.

- Вчитель може організувати для учнів зустрічі з творчими людьми, наприклад, письменниками, художниками, музикантами тощо.

Розвиток творчих здібностей учнів – це складний і тривалий процес. Але якщо вчитель буде використовувати різні методи та прийоми навчання, він зможе створити в класі атмосферу творчості та спонукати учнів до активної творчої діяльності.

У сучасному вимогливому світі, де умови постійно змінюються, успішно працюють люди, здатні до креативності та прийняття нового. Їхні якості включають рішучість, постійне прагнення до самовдосконалення і здатність до вирішення складних завдань.

Таким чином, сучасні навчальні заклади мають акцентувати увагу на розвитку творчості серед учнів. Застосування інноваційних педагогічних методик є ключовим фактором у досягненні цієї мети. Інновації у педагогіці означають впровадження нових ідей, підходів, методів та технологій для поліпшення навчального процесу.

Саме інновації сприяють творчій активності учнів, сприяють розвитку їхньої уяви та асоціативного мислення, розвивають їхню здатність розуміти закономірності та постійно вдосконалюватися. У сучасному, швидкозмінному світі рівень освіти визначається ефективністю використання інноваційних підходів до навчання, які базуються на нових методологічних принципах та сучасних психолого-педагогічних теоріях.

Останнім часом термін "інноваційні педагогічні технології" став дуже поширеним. Інновації у педагогіці визначаються як впровадження нового, що поліпшує навчальний процес і результати навчання. Інновації у педагогіці означають не лише нові ідеї та методи, але і новий підхід до навчання, який дозволяє досягати кращих результатів у вихованні та освіті.

Основу і суть інноваційних освітніх процесів складає інноваційна діяльність, яка визначається необхідністю оновлення педагогічного процесу та впровадження новацій у традиційну систему. Бажання постійно вдосконалювати навчання та виховання призвело до розробки та удосконалення педагогічних технологій, які використовувалися раніше.

Сьогодні в педагогічному світі використовується термін "педагогічна технологія". Існує кілька різних підходів до визначення цього поняття.

Технологія - це сукупність методів і прийомів, які використовуються в конкретній діяльності, майстерності або мистецтві.

Педагогічна технологія - це комплекс засобів і методів, які дозволяють втілити теоретично обґрунтовані процеси навчання і виховання з метою досягнення освітніх цілей.

Педагогічна технологія - це системний набір і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, які використовуються для досягнення освітніх цілей.

Педагогічна технологія - це докладно продумана модель спільної педагогічної діяльності, що включає проєктування, організацію та проведення навчання з метою створення комфортних умов для учнів і вчителів.

Декілька ключових методологічних вимог визначають, як повинні бути побудовані педагогічні технології:

Концептуальність: кожна педагогічна технологія повинна базуватися на науковій концепції, яка включає філософські, психологічні, дидактичні та соціально-педагогічні засади досягнення освітніх цілей.

Системність: педагогічна технологія повинна бути логічною і цілісною системою з чіткими взаємозв'язками між всіма її компонентами.

Можливість управління: це включає планування, діагностику, варіювання та корекцію результатів навчання.

Ефективність: педагогічні технології повинні бути ефективними і оптимальними в умовах конкуренції та гарантувати досягнення встановлених освітніх стандартів.

Відтворюваність: можливість використовувати педагогічну технологію в різних освітніх закладах та ситуаціях.

Візуалізація: використання аудіовізуальної та електронно-обчислювальної техніки, створення та використання дидактичних матеріалів та наукових посібників.

На сьогоднішній день однією з основних проблем у сфері освіти в Україні є забезпечення якості підготовки школярів. Ця проблема може бути вирішена через зміну педагогічних методик і впровадження інноваційних методів навчання.

Незважаючи на всі інновації, класно-урочна система залишається основною формою організації навчально-виховної діяльності в сучасних школах. У цій системі урок виконує інтегруючу роль, об'єднуючи мету, зміст, методи, засоби навчання та взаємодію педагога та учнів.

Сучасний урок – це форма навчання, яка відповідає новітнім вимогам освіти та виявляється в освітніх, розвивальних та виховних цілях, змісті, структурі і методах проведення. Його ефективність полягає в зміні традиційних рамок уроку, збільшенні індивідуалізації навчання і роботи учнів, та стимулюванні творчої активності.

Освітні цілі сучасного уроку спрямовані на формування ключових компетентностей учнів, таких як критичне мислення, творчість, комунікація та співпраця.

Розвиваючі цілі сучасного уроку спрямовані на розвиток інтелектуальних, творчих, соціальних та особистісних якостей учнів.

Виховні цілі сучасного уроку спрямовані на формування ціннісних орієнтацій учнів, їхньої громадянської позиції та соціальної активності.

Зміст сучасного уроку має бути актуальним, цікавим та корисним для учнів. Він повинен відповідати їхнім віковим та індивідуальним особливостям.

Структура сучасного уроку повинна бути гнучкою та адаптивною до потреб учнів. Вона повинна включати в себе різні види діяльності, які дозволяють учням активно засвоювати знання та навички.

Методи сучасного уроку повинні бути спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності учнів. Вони повинні сприяти розвитку критичного мислення, творчості та комунікативних навичок.

Ефективність сучасного уроку залежить від багатьох факторів, таких як:

- Підготовка вчителя до уроку. Вчитель повинен добре знати матеріал уроку та вміти його доступно пояснити. Він повинен бути творчим і ініціативним, щоб зацікавити учнів і зробити урок цікавим та пізнавальним.
- Підготовка учнів до уроку. Учні повинні бути зацікавлені в навчанні та готові до активної участі в навчальному процесі.
- Створення в класі позитивної атмосфери. Навчання має бути комфортним та безпечним для учнів.

Сучасний урок – це не просто передача знань від вчителя до учнів. Це процес, який спрямований на розвиток особистості учня, його інтелектуальних, творчих та соціальних здібностей.

Сучасні уроки мають такі основні завдання:

- Відповідність навчального матеріалу вимогам оптимальності, єдності навчання та виховання, зв'язку з реальним життям.

Оптимальним вважається навчальний матеріал, який відповідає віковим особливостям учнів, їхнім пізнавальним можливостям та інтересам. Він повинен

бути достатнім для формування ключових компетентностей, але не надмірним, щоб не перевантажувати учнів.

Навчальний матеріал повинен бути пов'язаний з реальним життям, щоб учні могли застосовувати свої знання та навички в практичній діяльності.

- Реалізація комплексної мети уроку: навчальної, виховної і розвивальної.

Навчальна мета уроку – це формування умінь і навичок, необхідних для засвоєння знань з певної теми.

Виховна мета уроку – це формування у учнів ціннісних орієнтацій, моральних якостей, соціальної активності.

Розвиваюча мета уроку – це розвиток інтелектуальних, творчих, соціальних та особистісних якостей учнів.

- Врахування вікових особливостей учнів та їхніх пізнавальних можливостей, інтересів та запитів.

Вчитель повинен враховувати вікові особливості учнів, їхні пізнавальні можливості, інтереси та запити при плануванні та проведенні уроку.

- Використання інноваційних технологій навчання.

Інноваційні технології навчання дозволяють зробити урок більш цікавим, пізнавальним і ефективним. Вони допомагають активізувати пізнавальну діяльність учнів, розвивати їхні творчі здібності та критичне мислення.

- Інтеграція міжпредметних зв'язків.

Інтеграція міжпредметних зв'язків дозволяє побачити зв'язок між різними предметами, що робить навчання більш логічним і зрозумілим для учнів.

- Розв'язання пізнавальних завдань і проблемних ситуацій.

Пізнавальні завдання і проблемні ситуації стимулюють пізнавальну активність учнів, допомагають їм розвивати критичне мислення.

- Практична спрямованість уроку для всебічного розвитку мовлення дітей.

Урок повинен бути спрямований на всебічний розвиток мовлення дітей. Учні повинні мати можливість не тільки слухати та розуміти мову, а й активно використовувати її в різних видах діяльності.

Для реалізації цих завдань вчитель повинен використовувати різні методи та прийоми навчання, такі як:

- Інтерактивні методи навчання: дискусії, дебати, робота в групах, проектна робота тощо.

- Методи проблемного навчання: постановка проблемних запитань, розв'язання проблемних ситуацій тощо.

- Методи проектного навчання: розробка проектів, презентація проектів тощо.

- Методи ігрового навчання: навчальні ігри, рольові ігри тощо.

- Методи використання інноваційних технологій навчання: інтерактивні дошки, віртуальні лабораторії, навчальні програми тощо.

Використання цих методів та прийомів дозволяє зробити урок більш цікавим, пізнавальним і ефективним.

Сучасні педагогічні пошуки спонукають до впровадження нових методик, таких як модульне навчання, проблемне навчання, використання схемно-знакових моделей та інших підходів. Важливо надавати учням можливість розвивати свої якості та вміння в процесі навчання.

Модульне навчання - це індивідуальний підхід до навчання, де програми адаптовані для кожного учня окремо. Проблемне навчання передбачає створення ситуацій, в яких учні мають розв'язувати проблеми та вчитися самостійно.

Модульне навчання має такі переваги:

- Індивідуалізація навчання. Учні можуть навчатися за власним темпом і зацікавленням.
- Гнучкість. Учні можуть вибирати модулі, які відповідають їхнім індивідуальним потребам та інтересам.
- Актуальність. Модулі можуть бути адаптовані до актуальних потреб і запитів суспільства.

Модульне навчання може реалізовуватися за допомогою таких методів:

- Самостійна робота учнів. Учні самостійно вивчають матеріал, розміщений у модулях.
- Консультації з викладачами. Учні можуть отримати консультації від викладачів, якщо у них виникають труднощі.
- Взаємодія з іншими учнями. Учні можуть обмінюватися досвідом та ідеями з іншими учнями.

Проблемне навчання має такі переваги:

- Розвиток критичного мислення. Учні вчаться аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення.
- Формування творчих здібностей. Учні вчаться генерувати нові ідеї та розв'язувати проблеми нестандартними способами.
- Розвиток самостійності. Учні вчаться самостійно навчатися та розв'язувати проблеми.

Проблемне навчання може реалізовуватися за допомогою таких методів:

- Постановка проблемних запитань. Вчитель ставить учням проблемні запитання, які спонукають їх до самостійного пошуку відповідей.
- Розв'язання проблемних ситуацій. Вчитель створює проблемні ситуації, які учні повинні розв'язати.
- Критичне мислення. Вчитель навчає учнів аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення.

Модульне навчання та проблемне навчання є двома різними підходами до навчання, які мають свої переваги та недоліки.

Модульне навчання краще підходить для учнів, які вміють самостійно навчатися і мають чіткі цілі та мотивацію.

Проблемне навчання краще підходить для учнів, які мають розвинене критичне мислення і здатність до творчого вирішення проблем.

Важливо використовувати різні підходи до навчання, щоб забезпечити індивідуальний розвиток кожного учня.

Інтегрований урок об'єднує знання з різних предметів за спільною темою, що збагачує сприймання і розуміння матеріалу.

Особистісно-зорієнтований урок надає можливість кожному учневі вибирати індивідуальну програму та розвивати свої інтереси та здібності.

Інтерактивний урок сприяє спільному навчанню та взаємодії між учнями, створюючи комфортні умови для навчання.

Ці педагогічні підходи сприяють покращенню якості навчання та розвитку учнів, ставши важливими складовими сучасної освіти.

1.2. Особливості впровадження інноваційних технологій в початковій школі.

У сучасній українській освіті відзначається активний розвиток освітніх інновацій, спрямованих на збереження цінних досягнень минулого і одночасну модернізацію системи освіти відповідно до вимог сучасності, новітніх досягнень науки, культури і соціальної практики. Цей період розвитку педагогічної освіти відзначається пошуком нового змісту, форм, методів і засобів навчання.

Освітні інновації в Україні спрямовані на:

- Формування ключових компетентностей учнів, таких як критичне мислення, творчість, комунікація та співпраця.

- Індивідуалізацію навчання, яка передбачає врахування індивідуальних потреб та інтересів учнів.
- Інтеграцію міжпредметних зв'язків, яка дозволяє побачити зв'язок між різними предметами.
- Розв'язання пізнавальних завдань і проблемних ситуацій, які стимулюють пізнавальну активність учнів.
- Використання інноваційних технологій навчання, які роблять навчання більш цікавим, пізнавальним і ефективним.

Деякі приклади освітніх інновацій, які реалізуються в Україні:

- Модульне навчання, яке передбачає адаптацію навчальних програм до індивідуальних потреб та інтересів учнів.
- Проблемне навчання, яке спонукає учнів до самостійного пошуку відповідей на проблемні запитання.
- Інтерактивне навчання, яке передбачає активну взаємодію між учнями та вчителем.
- Використання інтерактивних технологій навчання, таких як інтерактивні дошки, віртуальні лабораторії, навчальні програми тощо.

Освітні інновації є важливим фактором розвитку української освіти. Вони дозволяють зробити навчання більш ефективним та відповідати вимогам сучасності.

Наразі важливо ретельно проаналізувати фактори, які негативно впливають на якість освіти та формування життєздатних та конкурентоздатних особистостей. Учням слід навчити використовувати набуті знання в реальному житті. Для цього школярі сучасної школи повинні мати ряд якостей:

- Здатність гнучко адаптуватися до змінних життєвих ситуацій.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть легко пристосовуватися до нових умов і викликів, наприклад, до зміни школи, переїзду в інше місто або зміни роботи.

- Самостійне та критичне мислення.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть самостійно аналізувати інформацію, робити висновки та приймати обґрунтовані рішення. Вони не зациклюються на готових відповідях, а шукають їх самостійно.

- Вміння розпізнавати проблеми і знаходити раціональні шляхи їх вирішення.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть не тільки бачити проблеми, але й знаходити ефективні способи їх вирішення. Вони не бояться брати на себе відповідальність і йти на ризик.

- Усвідомлення того, як і де можна використовувати набуті знання в реальному житті.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть застосовувати свої знання в різних сферах життя, наприклад, у навчанні, роботі, спілкуванні з іншими людьми.

- Здатність генерувати нові ідеї та творчо мислити.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть знаходити нестандартні рішення проблем, створювати нові продукти та послуги. Вони не бояться експериментувати та пробувати нове.

- Ефективна робота з інформацією, включаючи збір необхідних фактів, їх аналіз, узагальнення та використання для розв'язання нових завдань.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть швидко і ефективно знаходити потрібну інформацію, аналізувати її та використовувати для вирішення нових завдань. Вони вміють критично оцінювати інформацію та відокремлювати факти від думок.

- Комунікабельність та здатність працювати в колективі, вирішувати конфлікти.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть ефективно спілкуватися з іншими людьми, працювати в команді та вирішувати конфлікти. Вони вміють слухати інших, знаходити спільну мову та домовлятися.

- Самостійний розвиток моральних цінностей, інтелекту та культурного рівня.

Приклад: Учні, які мають цю якість, можуть самостійно формувати свої моральні цінності, розвивати свій інтелект та культурний рівень. Вони вміють вчитися на своїх помилках та самовдосконалюватися.

Ці якості важливі для успішного життя в глобалізованому світі, де люди постійно стикаються з новими викликами та проблемами.

Для формування цих якостей у школярів необхідно використовувати різні методи та підходи до навчання.

Важливо створювати в школі атмосферу творчості та інновацій, заохочувати учнів до самостійного мислення та прийняття рішень.

Також важливо використовувати інноваційні технології навчання, які дозволяють зробити навчання більш цікавим, пізнавальним і ефективним.

Ці якості учні можуть розвивати завдяки допомозі компетентного педагога, який виступає як консультант і помічник. Професійні навички вчителя повинні бути спрямовані не лише на контроль знань учнів, але й на діагностику їхньої діяльності та розвитку.

Для досягнення цієї мети важливо використовувати освітні технології. Вибір правильних освітніх технологій є актуальною проблемою сучасної школи, оскільки вони допомагають формувати ключові компетентності учнів, які необхідні для успішного життя в суспільстві.

У рамках проекту "Нова українська школа" вирізняють два підходи:

Компетентнісний підхід, який передбачає формування не лише предметних, але й ключових компетентностей, покладаючи акцент на діяльнісний результат навчання.

Педагогіка партнерства, яка включає взаємодію між педагогами, учнями та батьками як важливий елемент навчального процесу.

Компетентнісний підхід вимагає, щоб знання стали інструментом вирішення життєвих задач і забезпечення особистісного розвитку. Це вимагає акценту на корисності та застосовності навчального матеріалу за межами школи.

Зменшення обсягу теоретичного матеріалу на користь практичної діяльності сприяє формуванню предметних та ключових компетентностей. Найбільш ефективним є поєднання інноваційних методів і традиційних засобів навчання.

Завдяки програмі "Нова українська школа", багато педагогів отримали мультимедійні дошки в класах, що додало інтерактивності урокам. Учні активно залучаються до навчання, використовуючи ці технології. Мультимедійна дошка особливо корисна на уроках математики, у вивченні граматики, іноземних мов і при вивченні навколишнього світу.

Програми, такі як "Розумники", надають інтерактивні завдання, які зацікавлюють учнів та допомагають їм розвивати навички. Учні можуть активно брати участь у навчанні, відповідаючи на запитання та виконуючи завдання на мультимедійній дошці.

Інтерактивна дошка також сприяє створенню звукових моделей слів та спрощує математичні обчислення. Важливо, щоб учні правильно вивчали правопис цифр і літер, і мультимедійна дошка допомагає в цьому.

Усі ці інновації допомагають зробити навчання більш захоплюючим і ефективним, сприяють формуванню компетентних і конкурентоздатних особистостей, готових до майбутніх викликів.

Завдяки високій якості зображення та звуку, мультимедійна дошка стає ідеальним інструментом для презентацій та показу навчальних відео. Вчитель може впевнено рухатися по класу, оскільки учні з будь-якої точки мають

можливість чітко бачити та чути всю інформацію. Тематичні відеоролики ілюструють навчальний матеріал різних предметів у вкрай цікавий спосіб. Наприклад, уроки про таємниці космосу або колообіг води в природі з предмету "Я досліджую світ" стають більш зрозумілими і захоплюючими. Однією з переваг є можливість писати на дошці під час презентації, малювати схеми для наочності та виділяти різними кольорами.

Також існують різноманітні програми, які можна використовувати з інтерактивною дошкою, які представляють навчальний матеріал у формі ігор. Це особливо важливо для молодших школярів, оскільки це полегшує їх концентрацію, сприяє кращому засвоєнню матеріалу та робить навчання цікавішим. Можливість доступу до Інтернету також відкриває додаткові можливості для навчання в онлайн-режимі. Багато сайтів пропонують готові завдання з різних предметів, наприклад, learningapps.org. Швидке опрацювання інформації дозволяє вчителю швидше оцінювати рівень засвоєння кожної теми і адаптувати план навчання. Важливо виділити час на більш детальне вивчення складних тем. Це призведе до кращого рівня засвоєння інформації та розвитку навичок учнів.

Застосування документ-камери значно розширює можливості комп'ютерних технологій у створенні наочних засобів навчання. Готові матеріали і завдання, які раніше не завжди відповідали потребам Нової української школи, тепер можуть бути створені самими вчителями. Це надає вчителю можливість реалізувати свій творчий потенціал і створювати наочні матеріали, які допомагають пояснювати навчальний матеріал більш зрозуміло, зміцнюють засвоєння знань та полегшують контроль над знаннями учнів. З використанням документ-камери наочність при вивченні матеріалу суттєво зростає. Учні бачать ілюстрації, навчальні об'єкти та динамічні посібники у великому форматі на екрані, що сприяє більш активному інтересу до вивчення

предмета. Розуміння навчальних тем стає більш глибоким завдяки можливості вчителя більш наочно показати важливі аспекти теми.

Під час використання інноваційного обладнання, такого як документ-камера, можливість створення інфографіки дозволяє вчителям представляти інформацію у вигляді маршрутних карт та інших інтерактивних матеріалів. Це допомагає учням краще зрозуміти складні концепції і створює чіткі зорові образи в їх свідомості.

Наприклад, учитель може використовувати документ-камеру для створення інфографіки, яка пояснює процес хімічної реакції. Інфографіка може включати в себе візуальні елементи, такі як схеми, діаграми та фотографії, які допомагають учням зрозуміти, як реагують різні речовини.

Також використання інтерактивних кросвордів та квестів може зробити навчання більш захоплюючим та цікавим для дітей. Інтерактивні кросворди та квестер дозволяють учням використовувати свої знання та навички для вирішення проблем та досягнення цілей.

Наприклад, учитель може створити інтерактивний кросворд, який перевіряє знання учнів про історичні події. Кросворд може бути адаптований до різних рівнів складності, щоб він був цікавим і корисним для всіх учнів.

Інтерактивні кросворди та квестер можуть використовуватися для вивчення різних предметів, таких як математика, хімія, фізика, історія, географія та ін. Вони є ефективним способом залучення учнів до навчання та допомогти їм краще засвоїти матеріал.

Ось кілька додаткових прикладів того, як інноваційне обладнання можна використовувати для підвищення ефективності навчання:

- Використання віртуальних лабораторій дозволяє учням проводити експерименти без необхідності відвідувати реальні лабораторії.
- Використання 3D-моделей дозволяє учням вивчати складні об'єкти та процеси в тривимірному просторі.

- Використання інтерактивних дошок дозволяє учням взаємодіяти з інформацією в більш захоплюючий спосіб.

Інноваційне обладнання може допомогти вчителям зробити навчання більш цікавим, пізнавальним і ефективним. Воно може зацікавити учнів у навчанні та допомогти їм краще засвоїти матеріал.

Обираючи методи та прийоми для уроків, важливо враховувати вікові та психологічні особливості учнів, кількість учнів у класі, рівень їх успішності, зміст навчального матеріалу та предметну компетентність. Використання інтерактивних методів на різних етапах уроку дозволяє формувати різні компетентності учнів, залежно від потреб навчального процесу.

Також, на уроках можна користуватися інтерактивними вправами, такими як вікторини, тести, ігри "Перший мільйон", "Знайди пару" і багато інших, які можна створити за допомогою сервісу LearningApps.

Під час вивчення окремих понять, можна використовувати такі методи: "Інформаційне групування", "Асоціативний куш", "Сенкан", "Доміно", "Мої асоціації". Ці методи сприяють розвитку пізнавальної діяльності, підвищенню активності учнів, формуванню творчих навичок, а також розвитку критичного та логічного мислення.

Не менш важливим етапом в структурі уроку є рефлексія. На сьогодні, це є важливою частиною уроку. Рефлексія діяльності допомагає оптимізувати навчальний процес. Учні з її допомогою осмислюють свою роботу з навчальним матеріалом, методами, прийомами та вправами. Дуже продуктивною є рефлексія в кінці уроку, оскільки вона дозволяє оцінити активність дітей на всіх етапах уроку. У 1-2 класах можна використовувати прийом "Ланцюжок", а в 3-4 класах - листи самооцінювання та самоконтролю. Важливо пам'ятати, що ці прийоми дозволяють дітям оцінювати не лише свої знання, але й знання всіх учасників групи. Крім того, це допомагає вчителю швидко проаналізувати результати та скоригувати подальшу роботу.

Ось кілька додаткових прийомів рефлексії, які можна використовувати на уроках:

- Мікрорефлексія - це короткочасне обговорення того, що відбувається на уроці. Вона може проводитися в будь-який час уроку, наприклад, після виконання вправи або завдання.

- Питання-відповідь - це метод, який дозволяє учням висловити свої думки та почуття щодо уроку. Вчитель може задавати різні питання, наприклад, "Що було найцікавішим на уроці?", "Що було найскладнішим?", "Що було найкориснішим?"

- Рисування - це творчий метод, який дозволяє учням візуалізувати свої думки та почуття. Вчитель може запропонувати учням намалювати, що вони запам'ятали з уроку, або що вони думають про урок.

- Письмо - це письмовий метод, який дозволяє учням висловити свої думки та почуття щодо уроку. Вчитель може запропонувати учням написати коротке есе, відгук або лист другу про урок.

Рефлексія є важливим інструментом для вчителя та учнів. Вона допомагає вчителю зрозуміти, як учні сприймають матеріал, і внести необхідні корективи в навчальний процес. Для учнів рефлексія є способом зрозуміти свої сильні та слабкі сторони, а також розвивати критичне мислення та самооцінку.

На уроках також корисно використовувати хвилинки відпочинку, особливо музичні фізкультхвилинки. Також можна включити впливові хвилинки релаксації. Учням подобається вправа "Малюнок на спині". Проведення цих вправ сприяє формуванню здоров'язбережувальної компетентності.

Для досягнення ефективної співпраці важливо використовувати методи гри, проєктів та групових завдань.

Гра є природним способом для дітей спілкуватися та співпрацювати. У грі діти навчаються домовлятися, розподіляти ролі, приймати рішення та вирішувати конфлікти.

Проекти та групові завдання дозволяють учням працювати разом над спільними цілями. Це допомагає їм розвивати навички комунікації, співпраці, критичного мислення та вирішення проблем.

Ось кілька конкретних прикладів того, як можна використовувати методи гри, проектів та групових завдань для розвитку співпраці:

Гри

- Настільні ігри
- Комп'ютерні ігри
- Ролікові ігри
- Проекти

Дослідницькі проекти

- Творчі проекти
- Практичні проекти
- Групові завдання
- Групові презентації
- Групові дослідження
- Групові проекти

Важливо, щоб методи гри, проектів та групових завдань були добре продумані та відповідали віковим особливостям учнів. Учні повинні відчувати, що їхня робота має значення і що вони можуть внести свій вклад у спільний успіх.

Крім того, важливо, щоб вчителі створювали позитивну атмосферу в класі, яка сприяє співпраці. Учні повинні відчувати, що їх цінують і поважають, незалежно від їхніх здібностей і особистих особливостей.

Аналізуючи ефективність інноваційних технологій, можна виділити прийоми, які найбільше сприяють формуванню інтересу до знань, такі як міні-проекти, інтерактивні тести, вправи, кросворди, квести, навчальні ігри, вікторини, гронування, робота в групах, робота в парах та прийоми релаксації.

Під час використання інноваційних технологій на уроках в початкових класах, головне - залучити до роботи всіх дітей класу та поставити кожную дитину в позицію творця.

1.3. Використання інноваційних технологій в початковій школі на сучасному етапі.

Педагогічна технологія, незалежно від її докладного опису, втілюється живими особистостями, які впроваджують її у навчальний процес. Важливо розуміти, що ця технологія - це не просто окрема послідовність дій, але цілісна система, де кожен компонент і зв'язок грають важливу роль.

Успіх реалізації педагогічної технології в значній мірі залежить від індивідуальності та інтелекту вчителя. Освітні реформи вимагають від педагогів переходу від передачі знань до навчання учнів, як жити і функціонувати в сучасному світі. Ця задача пов'язана з навчально-виховним процесом.

Сучасний урок потребує від вчителя гнучкого поєднання індивідуального, парного, групового та колективного навчання для учнів.

Важливо враховувати, що на уроках діти повинні бути активними учасниками, де вони вчать доводити свою думку, ділитися знаннями, допомагати один одному, стимулювати пошук кількох рішень та вільно вибирати завдання. Застосування інтерактивних методів навчання сприяє поглибленню процесу виховання та розвитку.

Навчання повинно бути активним і заохочувати учнів долати виклики та шукати рішення, використовуючи свої навички і знання. Саме такий підхід допомагає формувати освічену та самостійну особистість.

Навчання - це не лише передача інформації, а складний процес формування громадянської думки та готовності до життя. Вчителі мають велику відповідальність за цей процес та повинні вдосконалювати свої методи для забезпечення високої якості навчання та виховання в сучасній школі.

Спочатку, педагогу належить мати ерудицію та велике бажання позбутися усього застарілого, всього, що уповільнює підготовку школярів до життя. Для втілення цих змін, педагог має використовувати активні або інтерактивні моделі навчання. Завдяки інтерактивним технологіям, освоєння матеріалу стає результатом спілкування між тими, хто вчить, і тими, хто вчиться. Іншими словами, між тими, хто має певні знання і досвід, та тими, хто їх набуває. Проте, не обмежуючись тільки розумінням цих технологій, найважливіше - це зміцнити інтерактивне навчання на власних уроках, особливо, якщо або сам педагог, або його колеги не мали досвіду спільних навчальних занять із використанням інтерактивних методів.

Навчання і бажання навчатися - це той фундамент, який педагог повинен закласти. На практиці, існують різні інноваційні методи навчання. Один із прикладів - це вправа "Ромашка", де учням дається завдання створити правильне речення, яке відноситься до даної теми. Наприклад, у казці "Кривенька качечка", діти вибирають правильні ознаки даного героя і створюють його внутрішній опис. Ця вправа допомагає учням у розумінні змісту тексту та запобігає зазубрюванню. Учні стараються читати текст так, щоб на наступному уроці вони змогли "зірвати" всі правильні відповіді із ромашки.

Також дуже корисною є вправа "Мозковий штурм", яка дозволяє повторити вивчене на попередніх уроках та узагальнити отримані знання. Ця вправа служить інструментом для визначення рівня засвоєння матеріалу. Учні перестають боятися неправильних відповідей і починають самостійно шукати відповіді на запитання "Чому?". Діти вчаться ставити запитання та робити пошук відповідей на них.

Однак, однією з найбільших труднощів, які виникають перед педагогами на початку їхньої діяльності, є байдужість дітей. Не всі учні завжди проявляють бажання виконувати додаткові завдання. Тому ініціативу слід починати з невеликої групи учнів, і, можливо, з підтримки батьків та результатів роботи однокласників, ця ініціатива розповсюдиться серед більшої кількості учнів. Тоді вчитель досягне того, що діти на уроці будуть активно ставити багато додаткових питань, які виходять за межі необхідних знань, зазначених у програмі.

Цю вправу можна використати при опрацюванні теми «Усна народна творчість». Наприклад, при вивченні казки «Кирило Кожум'яка» під час етапу закріплення можна використати вправу «Мозковий штурм»:

Скільки було дочок у київського князя?

Скільки виробляв кожухів за день Кирило Кожум'яка?

Скільки попросив бочок смоли Кирило Кожум'яка?

Скільки голубів вигодовувала князівна?

Дана вправа може використовуватись при складанні характеристики головного героя.

До кожної букви в імені героя казки доберіть слова, які характеризують даного персонажа.

Красивий

Красень

И

Обдарований

Роботящий

Жвавий

И

Умілий

Лагідний

Милосердний

Освічений

Яскравий

Коректний

Під час проведення уроків важливо бути уважними до того, як дитина взаємодіє в навчальному процесі, як вона спілкується зі своїми однолітками, її

готовність до співпраці та прийняття відповідальності, а також як вона дотримується правил обміну думками та інших норм поведінки на уроках.

Основною метою педагога як організатора навчального процесу є підтримка і розвиток прагнення учнів до пізнання. Це вимагає від педагогічного колективу пошуку нових способів підвищення інтересу дітей до навчання шляхом різноманітності змісту, форм та методів навчання за допомогою інновацій.

У новому тисячолітті українське суспільство стоїть перед вибором, якими цінностями та соціально-психологічними установками повинна керуватися людина у XXI столітті. Освіта в цьому контексті відіграє ключову роль.

У початкових класах вже застосовуються різні інноваційні технології, які можна поділити на кілька груп:

- Технології, спрямовані на особистісно-орієнтоване навчання та виховання.
- Традиційні педагогічні технології, які активізують діяльність дітей.
- Технології, що підвищують ефективність управління та організацію навчального процесу.
- Технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу.

Розглянемо деякі з цих технологій, які ефективно впроваджуються в початковій школі та сприяють особистісно-орієнтованому навчанню:

- Інноваційне навчання: ця технологія ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення та творчих здібностей учнів. Вона сприяє адаптації особистості до змін в навколишньому світі та стимулює ініціативу учнів.

- Структурно-логічні технології: ця група технологій передбачає поетапну організацію системи навчання з логічною послідовністю вивчення матеріалу та діагностикою результатів на кожному етапі.
- Ігрові технології: використовуються для формування навичок прийняття рішень на основі компромісів та гри.
- Інтеграційні технології: сприяють інтеграції міжпредметних знань та вмінь.
- Тренінгові технології: використовуються для відпрацювання алгоритмів виконання практичних завдань.
- Інформаційно-комп'ютерні технології: передбачають використання комп'ютерних програм для навчання та контролю знань.
- Діалогові технології: це методи навчання, які базуються на діалозі між суб'єктами навчання, такими як учень-вчитель, учень-автор тощо.

Застосування цих інноваційних педагогічних технологій допомагає досягти ефективного навчання, всебічного виховання та гармонійного розвитку особистості дитини.

У сучасному світі розмаїтість і велика кількість інноваційних педагогічних методик потребує від учителів уважного ставлення та адекватної підготовки до їх впровадження у навчально-виховний процес початкової школи. Інноваційна діяльність вимагає від педагогів найвищого рівня творчості, оскільки її суть полягає в оновленні педагогічного процесу та впровадженні прогресивних підходів у традиційну систему навчання і виховання.

Сьогоднішній підхід до професійної діяльності сучасного вчителя передбачає відмову від застарілих стереотипів у навчанні, вихованні та розвитку особистості. Він ставить завдання перед учителем бути індивідуально-творчим та здатним створювати та впроваджувати нові технології, які

ефективно відповідають вимогам особистісно-орієнтованого освітнього середовища.

Однією з ключових стратегічних мет по модернізації вищої освіти в Україні є забезпечення якості підготовки фахівців на міжнародному рівні. Для досягнення цієї мети необхідно переглянути педагогічні методики та впровадити інноваційні підходи.

Поєднання інтерактивних методів з традиційними навчальними прийомами створює ідеальні умови для вивчення матеріалу у початкових класах. Широкий спектр інтерактивних методів дає можливість вчителю вибирати підходи, які найкраще підходять для конкретної теми та рівня знань учнів. Переваги інтерактивного навчання включають в себе здатність виконувати більше завдань за короткий проміжок часу, високу ефективність у засвоєнні матеріалу та розвиток навчальних навичок, формування мотивації до навчання, покращення міжособистісних стосунків та співпрацю.

Впровадження системи інтерактивного навчання приносить користь на різних рівнях. Для учня це означає включення у спільну роботу, розвиток комунікативних навичок, готовність до спільної діяльності в групах та становлення суб'єктивної позиції у навчанні. Для навчальної групи це розвиток навичок спілкування та взаємодії в малих групах, формування ціннісно орієнтованої єдності групи та прийняття моральних норм спільної діяльності. Для класу це оцінка процесу і результатів спільної діяльності, підвищення пізнавальної активності та розвиток аналітичних навичок у груповій роботі. А для системи "клас-вчитель" це нестандартний підхід до організації навчального процесу, підвищення пізнавальної активності класу та формування готовності до особистісної взаємодії.

Сьогоднішній педагогічний ландшафт визначає певні інноваційні технології, включені в Концепцію Нової української школи для використання в початкових класах.

У XXI столітті світ пережив значні трансформації, які виклали підвалини для нового соціального утворення, відомого як інформаційне суспільство. Розквіт високих технологій, надзвичайний розвиток Інтернету, глобалізація і безліч інших раніше невідомих явищ і процесів перетворили нашу реальність і висувають перед суспільством нові завдання.

Система освіти стає фундаментальною галуззю, яка має найшвидше адаптуватися до цих викликів. Сучасна українська система освіти переживає істотні зміни, які вже не перший раз зазнають її докорінного перетворення та оптимізації. Концепція Нової української школи і новий Закон про освіту визначають ключові принципи глобальної реформи освіти.

Схоже, що, як і раніше під час попередніх освітніх реформ, перетворення в системі освіти почалися із початкової школи, а вчителі-початківці стали першими, хто зіткнувся з новими вимогами, викликами та змінами.

Технології Нової української школи представляють собою інноваційний підхід до початкової освіти, який ґрунтується на кількох ключових аспектах.

Перший аспект: Нова українська школа насамперед визначає чіткі фактори, які гарантують якість початкової освіти. Серед них:

- Забезпечення обов'язкової освіти для всіх дітей молодшого шкільного віку.
- Використання різноманітних досягнень та успіхів учнів, здобутих у дошкільному віці, у навчальному процесі в 1–4 класах.
- Створення здоров'язберігаючого, сучасного та ефективного навчального середовища для дітей.
- Застосування технологій та методик особистісно-орієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання та виховання дітей в роботі вчителів початкової школи.
- Використання високотехнологічних методик та прийомів навчання.

- Постійний моніторинг і психологічний супровід навчального процесу в 1–4 класах.

- Відповідна підготовка педагогічних кадрів.

Другий аспект: Місія початкової школи в рамках Нової української школи включає:

- Забезпечення всебічного розвитку особистості дитини відповідно до її віку і психофізіологічних особливостей.

- Формування загальнолюдських цінностей моралі, етики та культури.

- Розвиток компетентностей, соціальних та життєвих навичок, необхідних для подальшого життя та навчання в основній школі.

Третій аспект: Ключові складники парадигми Нової української школи включають:

- Новий зміст освіти, спрямований на формування життєво важливих компетентностей дитини.

- Сприяння творчому розвитку педагога завдяки його власній ініціативі та розвитку.

- Виховання, що проникає всі аспекти навчального процесу.

- Реальна автономія та самоуправління школи.

- Педагогіка партнерства між учасниками освітнього простору школи.

- Орієнтація на потреби дитини та дитиноцентричний підхід.

- Створення нової ефективної структури школи.

- Забезпечення рівного доступу всіх дітей до якісної початкової освіти.

- Створення сучасного інформаційного освітнього середовища для учнів.

Четвертий аспект: Нова українська школа встановлює ключові принципи нового Державного стандарту початкової освіти, включаючи:

- Визнання цінності дитинства та права на навчання через гру та інші методи.
- Організацію навчального процесу через дослідницьку та проектну технологію для приношення радості дітям.
- Формування самостійного мислення та розвиток особистості, замість надмірного навантаження непотрібними знаннями.
- Звернення уваги на здоровий спосіб життя та безпеку дітей.

П'ятий аспект: Початкова освіта в рамках Нової української школи поділяється на цикли:

- Перший цикл (1–2 класи) включає інтегрований підхід і акцентується на використанні ігрових методів.
- Другий цикл (3–4 класи) також базується на інтегрованому підході до навчання.

Враховуючи вищевикладене, вчителю початкової школи надається право та можливість вільного вибору ефективних та раціональних методів, прийомів та технологій навчання для учнів. Проте, Нова українська школа рекомендує використовувати предметну інтеграцію як ключовий метод, а також технологію інтегративного навчання на основі синергетичного підходу до освітнього процесу.

Інтеграція у навчанні різних предметів в початковій школі вважається найбільш ефективною з точки зору сприяння розвитку дітей. Інтегроване навчання – це сучасна педагогічна технологія, яка визнається як необхідна умова для забезпечення високої якості освіти в усьому світі.

Згідно Державного стандарту початкової освіти, інтегрований підхід та інтегрована компетентність учнів визначаються як їх здатність використовувати

знання, вміння, навички та способи діяльності для вирішення широкого спектру завдань, що належать до різних галузей та окремих навчальних предметів. З цього визначення випливає, що навчальний процес у початковій школі розглядається як єдине ціле, а не як розділені окремі предмети.

Ця теорія інтегрованого навчання давно існує, проте досі їй не надавалася належна увага. Інтегровані уроки були винятком, а не правилом в роботі вчителів, особливо в початкових класах. Зараз, з урахуванням високої ефективності інтегративного підходу до освітнього процесу в усьому світі, існує необхідність в активному впровадженні інтеграції в наші сучасні школи.

Інтегрований підхід особливо доцільний у початковій освіті, де він може застосовуватися у різних варіантах, включаючи об'єднання різних тем у межах одного предмету, інтеграцію споріднених предметів, а також роботу з різноплановими предметами. Іноді інтегровані уроки можуть проводити декілька вчителів одночасно, оскільки різні предмети в початковій освіті можуть викладати різні вчителі. Це вимагає додаткових зусиль у синхронізації роботи на уроці та взаємодії з учнями.

Технологія формування критичного мислення в початковій школі є надзвичайно важливою та подібною до інтегрованого навчання. Її впровадження передбачає ряд ключових аспектів:

Проведення дискусій та участь всіх учнів: Здійснення дискусій та залучення до них всіх учнів класу стимулює їхню активність і сприяє вираженню власних думок.

Розвиток власної думки учнів: Важливим елементом є сприяння розвитку власної думки дитини та вміння висловлювати її.

Пов'язування нової інформації з уже вивченою: Діти вчаться пов'язувати нову інформацію з тим, що вони вже знають, що сприяє глибокому розумінню матеріалу.

Критичне розмірковування: Важливим аспектом є навчання школярів критично аналізувати і оцінювати інформацію на основі знань.

Поєднання колективної та індивідуальної роботи: Технологія сприяє розвитку спільної роботи та навичок працювати над завданнями як у колективі, так і самостійно.

У практиці вчителів, ця технологія часто реалізується через два важливі методи:

Мозковий штурм: Цей метод передбачає загальну дискусію, під час якої учні генерують якнайбільше ідей для розв'язання певної проблеми. Всі ідеї фіксуються, і це сприяє розширенню креативності та допомагає враховувати попередні знання.

Асоціативний куш (гронування): Цей метод заохочує учнів виражати свої емоції, образи та почуття стосовно обговорюваного предмету. Він сприяє розвитку асоціативного мислення.

Крім цього, в Новій українській школі існують інші технології навчання, такі як ігрові методи, використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), групові та індивідуальні підходи, авторські методи відомих педагогів, рівнева диференціація та інші. Оптимальне поєднання цих технологій сприяє формуванню компетентностей, необхідних для життя та подальшого навчання дітей.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

2.1. Програма дослідження стану використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

В рамках написання магістерської роботи було проведено дослідження на предмет використання інноваційної діяльності у 4 класі Рокитненської гімназії з дошкільним структурним підрозділом виконавчого комітету Омельницької сільської ради Кременчуцького району Полтавської області.

В зв'язку з тим, що ми визначили систему структуру використання і зміст тих технологій, які носять інноваційний характер, ми проводимо дослідження використовуючи наступні методики.

Для з'ясування наскільки впроваджуються технології спрямовані на особистісно-орієнтоване навчання та виховання учнів, ми проведемо методики, пов'язані з вивченням даного питання.

- Відвідування уроків, які проводяться за особистісно-орієнтованими технологіями. Цей метод є одним із найефективніших методів вивчення цієї технології, що дозволить безпосередньо побачити, як особистісно-орієнтовані технології реалізуються на практиці.

Для того, щоб провести дослідження навчальних занять, які проводяться за особистісно-орієнтованими технологіями потрібно заздалегідь ознайомитися з темою заняття. Це допоможе краще зрозуміти, що буде відбуватися на занятті, і поставити правильні запитання. Уважно спостерігаємо за діями вчителя та учнів. Звертаємо увагу на те, як вчитель створює атмосферу довіри та співпраці, як він стимулює активність учнів, як він використовує різноманітні методи і прийоми навчання.

Після заняття обговорюємо свої враження з учителем. Запитуємо про те, що йому сподобалося, а що не сподобалося, і чому.

- **Спостереження за учнями.** Даний метод є важливим компонентом особистісно-орієнтованого навчання та виховання, що дозволить отримати інформацію про індивідуальні особливості та потреби учнів, а також про те, як вони засвоюють навчальний матеріал.

Спостереження за учнями проводимо у різних формах:

Систематичне спостереження, що передбачає регулярне відстеження розвитку учнів протягом певного періоду часу. Це дозволить побачити загальну картину розвитку учнів і виявити тенденції.

Вибіркове спостереження спостереження за окремими учнями або групами учнів, що дозволить отримати більш детальну інформацію про конкретні аспекти розвитку учнів.

Одноразове спостереження проводимо одноразово, з метою отримання інформації про конкретну ситуацію або подію.

При проведенні спостережень за учнями дотримуємося наступних принципів:

Об'єктивність. Повинні бути максимально об'єктивними у своїх спостереженнях і не піддаватися суб'єктивним упередженням.

Систематичність. Спостереження проводимо регулярно, щоб мати можливість отримати достовірну інформацію про розвиток учнів.

Цільова спрямованість. Спостереження проводимо з метою виявлення індивідуальних особливостей та потреб учнів.

- **Дослідження конспектів уроків.**

Під час дослідження конспектів уроків вчителів початкової школи звертаємо увагу на такі аспекти, як:

Урахування індивідуальних особливостей та потреб учнів.

Створення умов для розвитку учнів як особистостей.

Стимулювання активності учнів.

Використання різноманітних інноваційних методів і прийомів навчання, які дозволяють учням виявляти свою творчість і самостійність.

Відобразитися результати спостережень за учнями, що дозволить враховувати індивідуальні особливості та потреби учнів при плануванні та проведенні уроків.

Відображення рефлексії та самооцінки вчителя, що дозволить вчителю оцінити ефективність власної педагогічної діяльності та внести необхідні корективи.

- Дослідження виконання позашкільних завдань та участі дітей у шкільних гуртках та секціях.

Позашкільні завдання, гуртки та секції відіграють важливу роль у реалізації особистісно-орієнтованого навчання та виховання.

Дослідимо як при виборі позашкільних завдань, гуртків та секцій для учнів враховувати їх індивідуальні особливості та інтереси .

Окремо приділемо увагу дослідженню інформаційно-комп'ютерної технології, що передбачає використання комп'ютерних програм для навчання та контролю знань. Для оцінки інформаційно-комунікаційної компетентності застосуємо метод анкетування учнів 4 класу Рокитненської гімназії.

Анкета для оцінки інформаційно-комунікаційної компетентності учнів

Ім'я та прізвище:

Клас:

- Які інноваційні технології ви використовуєте вдома та в школі?
смартфон
 - комп'ютер
 - планшет
 - смарт-годинник
- Як часто ви користуєтеся інтернетом?
 - щодня
 - кілька разів на день,

- кілька разів на тиждень
- рідко
- ніколи
- Для чого ви користуєтеся інтернетом?

- Які програми або додатки ви використовуєте для навчання або розваги?
 - освітні додатки
 - соціальні мережі
 - месенджери
 - ігри
- Чи користуєтеся ви соціальними мережами або месенджерами для спілкування з друзями?
 - так
 - ні
 - іноді
- Чи допомагають інноваційні технології у вашому навчанні?
 - так
 - ні
 - іноді
- Як саме?

- Які переваги і недоліки ви бачите у використанні технологій в повсякденному житті?
переваги :
 - зручність
 - спілкування

- доступ до інформації

недоліки:

- залежність
 - втрата прив'язаності до реального життя
- Чи думаєте ви, що дорослі повинні контролювати вашу взаємодію з технологіями?
 - так
 - ні
 - іноді

Чому?

- Чи знаєте ви про правила і безпеку в інтернеті? Як ви ставитеся до них?
 - знаю
 - дотримуюсь
 - частково знаю
 - не знаю
 - не дотримуюсь
- Як ви гадаєте, які можуть бути майбутні інноваційні технології, які полегшать наше життя?
 - полегшать комунікацію та транспорт
 - розвиток медичних технологій
 - захист навколишнього середовища
- Чи є у вас якісь ідеї, як використовувати технології для покращення навколишнього середовища чи допомоги іншим людям?
 - ідеї щодо використання технологій для захисту природи та зменшення впливу на довкілля

- ідеї щодо використання технологій для допомоги людям з особливими потребами .

Традиційні технології навчання - це сукупність методів, прийомів і засобів, які застосовуються в освіті протягом багатьох років. Вони є основою сучасного освітнього процесу і використовуються в початкових класах Рокитненської гімназії.

До традиційних технологій навчання відносяться:

Усний виклад матеріалу. Цей метод полягає в тому, що вчитель розповідає або пояснює навчальний матеріал.

Вивчення напам'ять. Цей метод полягає в тому, що учні запам'ятовують навчальний матеріал за допомогою різних прийомів, таких як повторення, мнемонічні засоби тощо.

Репродуктивне навчання. Цей метод полягає в тому, що учні відтворюють навчальний матеріал, який вони отримали від вчителя.

Розв'язування вправ. Цей метод полягає в тому, що учні виконують практичні завдання для закріплення теоретичного матеріалу.

Контроль і оцінка навчальних досягнень. Цей метод полягає в тому, що вчитель визначає рівень навчальних досягнень учнів за допомогою різних форм контролю, таких як тести, діагностувальні роботи, усні відповіді тощо.

Для дослідження впровадження традиційних педагогічних технологій, які активізують діяльність дітей ми застосуємо наступні методи.

- Метод опитування вчителів, батьків та учнів. Цей метод дозволить отримати інформацію про думки, переконання, ставлення і поведінку учасників освітнього процесу щодо традиційних технологій навчання.

Орієнтовані питання для вчителів початкової школи.

- Які традиційні технології навчання ви використовуєте в своїй роботі?

- Які переваги та недоліки традиційних технологій навчання ви бачите?

- Які зміни ви хотіли б внести в ці методи навчання?

Орієнтовані питання для учнів та батьків.

- Які з методів навчання використовує вчитель?
- Як учні реагують на використання цих методів навчання?
- Які результати навчання учні отримують при використанні цих методів навчання?
- Відвідування уроків. Даний метод дозволить отримати інформацію про те, як традиційні технології навчання реалізуються в реальному освітньому процесі.

При дослідженні технології, що підвищують ефективність управління та організацію навчального процесу звернемо увагу на запровадження в навчальному процесі інтерактивних методів навчання, таких як робота в парах, групах, мозковий штурм тощо, що дозволяє залучити всіх учнів до активної пізнавальної діяльності. При цьому застосуємо наступні методи дослідження.

- Метод опитування вчителів, батьків та учнів. Цей метод дозволить отримати інформацію про думки, переконання, ставлення учасників освітнього процесу щодо застосування даних інтерактивних методів навчання.

- Відвідування уроків. Даний метод дозволить отримати інформацію про те, як інтерактивні методи навчання реалізуються в реальному освітньому процесі.

Технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу - це сукупність методів і прийомів, які спрямовані на підвищення ефективності навчання за рахунок удосконалення навчального матеріалу.

- Ці технології можна розділити на дві основні групи:

- Технології, що спрямовані на підвищення мотивації учнів до навчання. До таких технологій відносяться, зокрема, технології ігрового навчання, проектного навчання, проблемного навчання тощо. Ці технології дозволяють зробити навчання більш цікавим і захоплюючим, що сприяє підвищенню мотивації учнів.

- Технології, що спрямовані на підвищення ефективності засвоєння знань і навичок. До таких технологій відносяться, зокрема, технології модульного навчання, технології контекстного навчання, технології дистанційного навчання тощо. Ці технології дозволяють подати навчальний матеріал в різних формах, що сприяє кращому засвоєнню знань і навичок учнів.

Для дослідження технологій, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу застосуємо наступні методи.

- Опитування вчителів, учнів, батьків, щоб дізнатися їхню думку про технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу.

У опитуванні він може поставити такі питання:

Які технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу, ви використовуєте в своїй роботі?

Які переваги та недоліки цих технологій ви бачите?

Які зміни ви хотіли б внести в ці технології?

- Відвідування уроків. Спостереження за уроками, на яких вчителі використовують технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу. Звертаємо увагу на такі аспекти:

Які технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу, використовує вчитель?

Як учні реагують на використання цих технологій?

Які результати навчання учні отримують при використанні цих технологій?

Одже, для дослідження інноваційних технологій, які використовуються в початкових класах ми будемо застосовувати наступні методи:

- Відвідування уроків
- Дослідження конспектів уроків
- Опитування вчителів, учнів, батьків
- Спостереження за учнями
- Анкетування учнів

2.2 Стан використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Під час проведення дослідження впровадження інноваційних технологій в початковій школі Рокитненської гімназії одним із важливим методом дослідження був метод відвідування уроків, що проводяться за особистісно-орієнтованими технологіями і є одним із найефективніших методів вивчення цієї технології. Це дозволило безпосередньо побачити, як особистісно-орієнтовані технології реалізуються на практиці.

Учителю розпочинали навчальний день з ранкового кола, під час якого учні по черзі розповідали про себе та про те, що їх цікавить, виконували різноманітні тематичні завдання. Це допомагало дізнатися вчителю про настрій дітей, створити атмосферу довіри та взаєморозуміння. Учні відчували себе комфортно в класі і вільно висловлювали свої думки і почуття.

Учителю здебільшого застосовували наступні прийоми:

- Зверталися до учнів по імені.
- Слухали уважно думки та почуття учнів.
- Поважали індивідуальність кожного учня.

Завдання на урок здебільшого були спрямовані на розвиток самостійності та критичного мислення учнів. Учні мали можливість брати активну участь у навчальному процесі, а не просто пасивно засвоювати матеріал.

Кілька ознак того, що на уроці відбувалося активне навчання: учні задавали питання, шукали інформацію самостійно, обговорювали матеріал з однокласниками, виконували практичні завдання.

Вчителі в своїй роботі використовували такі методи навчання, як:

- Розповідь. Здебільшого використовувався для викладу нового матеріалу та для створення атмосфери зацікавленості та мотивації.
- Диалог. Використовувався для обговорення нового матеріалу, вирішення проблем та для розвитку критичного мислення.
- Гра. Учні виконували певні завдання, які мали навчальний характер. Використовувався даний метод для засвоєння нового матеріалу, розвитку навичок та для створення позитивного ставлення до навчання.
- Проектна робота. Використовувався для самостійного досліджування певної теми та створення продукту, який представляв результати їхньої роботи. Проектна робота може бути використана для розвитку творчого мислення, навичок критичного мислення та навичок роботи в команді.

У початковій школі учні перебувають у процесі активного розвитку та становлення. Вони мають різні здібності, інтереси, темпи навчання та стилі навчання. Врахування індивідуальних особливостей учнів початкової школи є особливо важливим для забезпечення їхнього успішного навчання та розвитку.

Ось кілька конкретних прикладів того, як вчителі початкових класів на уроках враховували індивідуальні особливості учнів:

Задавали різні види завдань, які відповідають інтересам і потребам учнів. Наприклад, учні працювали над індивідуальними завданнями, в парах або в групах.

Надавати учням додаткову допомогу, якщо це було необхідно. Наприклад, надавали учню додаткові пояснення, допомагали йому в організації роботи.

Створювати атмосферу підтримки та співпраці в класі. Наприклад, учитель заохочував учнів допомагати один одному, створювалися групи для спільної роботи та проводилися спільні заходи.

Наприклад:

Вчитель на уроці читання запропонував учням вибрати один із двох варіантів завдання. Один варіант був більш складним і відповідав інтересам учнів, які добре розуміли читання. Другий варіант був більш простим і відповідав інтересам учнів, які мали труднощі з читанням.

На уроці математики вчителем було створено групу з учнів, які мали різні інтереси та здібності. Група працювала над проектом, який вимагав від учнів використання різних навичок і знань.

На уроці ЯДС вчитель запропонував учням провести власні дослідження. Деякі учні могли спостерігати за тваринами в парку, проводити експерименти вдома або зробити висновки переглянувши відеоматеріали.

Під час дослідження застосовували метод спостереження за учнями класу.

Систематичне спостереження проводилося за поведінкою учнів у груповій роботі, що допомогло зрозуміти, як учні працюють разом, як вони розподіляють ролі та як вони вирішують конфлікти. Впроваджувався метод візуального спостереження. Проводили спостереження за поведінкою учнів у груповій роботі, не вступаючи з ними в контакт.

Аспекти поведінки учнів, які були предметом систематичного спостереження:

Участь у груповій роботі. Чи беруть учні активну участь у груповій роботі? Чи є у них бажання працювати разом?

- Розподіл ролей. Чи вміють учні розподіляти ролі в групі? Чи є у них чітке розуміння своїх ролей?

- Співпраця. Чи працюють учні разом, щоб досягти спільної мети? Чи допомагають вони один одному?

- Рішення конфліктів. Як учні вирішують конфлікти, які виникають у групі? Чи є у них ефективні механізми вирішення конфліктів?

Ця інформація може бути використана для вдосконалення методів навчання груповій роботі.

За результатами спостереження можна зробити висновок, що групова робота є ефективним методом навчання. Учні в цілому вміють працювати разом, щоб досягти спільної мети. Однак існують деякі проблеми, які виникли під час групової роботи. Це пасивність деяких учнів, конфлікти між учнями. Для покращення ефективності групової роботи необхідно навчати учнів таким навичкам, як активне слухання, вирішення конфліктів, співпраця.

В рамках дослідження проводилося вибіркоче спостереження за групою з п'яти учнів, які працюють над проєктом .

Використовували візуальне спостереження та записували поведінку учнів.

Була зібрана група з п'яти учнів для роботи над проєктом на уроці ЯДС. Учитель дав учням час, щоб вони обговорили свою роль у проєкті та розподілити обов'язки.

Під час роботи над проєктом записувалися в журналі спостереження такі дані:

- Ролі, які беруть на себе учні. Чи розподіляють учні ролі порівну? Чи беруть вони на себе відповідальність за виконання своїх обов'язків?

- Співпраця учнів. Чи працюють учні разом, щоб досягти спільної мети? Чи допомагають вони один одному?

- Конфлікти між учнями. Як учні вирішують конфлікти? Чи є у них ефективні механізми вирішення конфліктів?

Після закінчення 30 хвилин зупинили групу і попросили дітей їх прокоментувати свою роботу. При цьому використовували свої записи спостереження, щоб обговорити з учнями їхню поведінку.

За результатами спостереження виявили, що учні в основному розподіляють ролі порівну. Однак деякі учні брали на себе більше обов'язків, ніж інші. Учні також ефективно співпрацюють один з одним. Вони допомагають один одному, коли потрібно і вони готові до компромісів.

Виявлено, що в групі виник один конфлікт. Учні не могли вирішити, як розподілити завдання. Учитель надав допомогу учням у вирішенні конфлікту, і вони в кінцевому підсумку знайшли рішення, яке влаштовує всіх.

Це дозволило зробити висновок, що група учнів працює ефективно. Учні можуть розподіляти ролі, співпрацювати один з одним і вирішувати конфлікти. Учитель також може використовувати ці результати для надання учням додаткової підтримки, якщо це необхідно.

Цей приклад показує, як вибіркоче спостереження може бути використано для отримання інформації про поведінку учнів у класі. Вибіркове спостереження може бути ефективним методом для оцінки різних аспектів поведінки учнів, таких як:

- Участь у навчальному процесі
- Соціальна взаємодія
- Розв'язання проблем
- Виконання завдань

Під час дослідження проводилося одноразове візуальне спостереження за учнями під час уроку математики.

На початку уроку учитель дав учням завдання, яке вимагало розуміння нового матеріалу.

Під час виконання завдання фіксуємо наступні дані спостереження :

- Чи учні можуть виконати завдання? Чи можуть вони правильно вирішити задачу або пояснити поняття?

- Чи учні можуть пояснити свої відповіді? Чи можуть вони пояснити, як вони вирішили задачу або зрозуміли поняття?

Після закінчення 30 хвилин учитель зупиняє урок і просить учнів прокоментувати своє завдання. Учитель використовує свої записи спостереження, щоб обговорити з учнями їхню роботу.

За результатами спостереження виявлено, що більшість учнів розуміють новий матеріал. Учні можуть виконати завдання і пояснити свої відповіді. Однак деякі учні все ще мають труднощі з розумінням матеріалу.

Цей приклад показує, як одноразове спостереження може бути використано для отримання інформації про розуміння учнями нового матеріалу. Одноразове спостереження може бути ефективним методом для оцінки різних аспектів навчання учнів, таких як:

- Розуміння нового матеріалу
- Виконання завдань
- Використання знань на практиці

Під час дослідження конспектів уроків вчителів початкових класів особливу увагу звертали на враховування індивідуальних особливостей та потреб учнів. Це означає, що вчитель повинен враховувати рівень підготовки учнів, їхні інтереси та здібності, а також їхні особистісні особливості.

В конспектах уроків відображалися створюванні умови для розвитку учнів як особистостей. Пропонувалися завдання, які давали з можливість проявляти учням свою творчість, самостійно мислити та приймати рішення.

Велика увага приділялася на стимулювання активності учнів та залучення до процесу навчання. Використовувалися різноманітні методи навчання, такі як гра, групова робота, проектна робота, інтерактивні методи навчання

тощо. Також використовувалися різноманітні інноваційні методи і прийоми навчання.

На уроках активно використовували цифрові технології, які дозволяли учням навчатися у віртуальному середовищі.

Особлива увага приділялася відображенню результатів спостережень за учнями, що дозволяло вчителю враховувати індивідуальні особливості та потреби учнів при плануванні та проведенні уроків.

Заключною частиною конспекту уроків було відображення рефлексії та самооцінки вчителя.

Уроки за конспектами вчителів початкової школи Рокитненської гімназії проводяться за особистісно-орієнтованими технологіями і є важливими інструментами, який дозволяє вчителю успішно реалізовувати цей підхід у навчанні та вихованні

Для оцінки інформаційно-комунікаційної компетентності учнів було проведено анкетування учнів 4 класу Рокитненської гімназії .

На основі результатів анкетування можна зробити такі висновки:

- Учні початкових класів активно використовують інноваційні технології вдома та в школі.
- Найпоширенішими інноваційними технологіями, які використовують учні, є смартфони, комп'ютери .
- Учні використовують інноваційні технології для навчання, розваг та спілкування.
- Учні вважають, що інноваційні технології допомагають у навчанні, забезпечуючи доступ до інформації та полегшуючи виконання завдань.
- Учні також бачать переваги інноваційних технологій у повсякденному житті, наприклад, зручність та спілкування.

- Учні в цілому позитивно ставляться до використання інноваційних технологій, але також усвідомлюють їхні потенційні недоліки, такі як залежність та втрата прив'язаності до реального життя.

- Учні вважають, що дорослі повинні контролювати їхню взаємодію з технологіями, щоб забезпечити їхню безпеку та захистити від шкідливого контенту.

- Учні в цілому знають про правила і безпеку в інтернеті, але не завжди дотримуються їх.

- Учні бачать майбутнє інноваційних технологій у розвитку комунікації та транспорту, а також у медицині та захисті навколишнього середовища.

- Учні мають ідеї щодо використання технологій для покращення навколишнього середовища та допомоги іншим людям.

Ці висновки свідчать про те, що учні початкових класів готові до використання інноваційних технологій у навчанні та повсякденному житті. Однак важливо, щоб вчителі та батьки правильно керували цим процесом, щоб забезпечити ефективне використання інноваційних технологій та мінімізувати їхні потенційні негативні наслідки.

Для дослідження впровадження традиційних педагогічних технологій, які активізують діяльність дітей ми застосуємо метод опитування вчителів, батьків та учнів.

Провівши опитування вчителів, ми можемо зробити висновки, що вчителі в своїй роботі використовують традиційні педагогічні технології, а саме

- Розповідь вчителя. Розповідь вчителя дозволяє швидко і доступно донести інформацію до учнів. Однак цей метод може бути малоефективним, якщо він не доповнюється іншими методами навчання.

- Демонстрація. Демонстрація є ефективним методом навчання, який дозволяє учням наочно побачити, як щось робиться. Демонстрацію

використовують для навчання різних предметів, наприклад, математики, ЯДС, технологій тощо, але при цьому широко використовують ІКТ

- Групова робота. Групова робота дозволяє учням співпрацювати один з одним, що сприяє розвитку їхніх комунікативних навичок та навичок спільної роботи. Групова робота використовується для навчання різних предметів, наприклад, української мови, математики, інформатики тощо.

- Індивідуальна робота. Індивідуальна робота дозволяє учням працювати в своєму власному темпі та на свій власний рівень. Індивідуальна робота використовується для навчання різних предметів, наприклад, читання, письма, математики тощо.

Переваги традиційних технологій навчання, які виділяють вчителі:

- Ефективність. Традиційні технології навчання можуть бути ефективними для навчання різних предметів.

- Доступність. Традиційні технології навчання доступні більшості вчителів початкової школи.

- Простота використання. Традиційні технології навчання відносно прості у використанні.

Недоліки традиційних технологій навчання:

- Необхідність активного участі вчителя. Традиційні технології навчання вимагають активного участі вчителя, що може бути виснажливим для вчителя.

- Неможливість індивідуального підходу до учнів. Традиційні технології навчання можуть бути менш ефективними для учнів з особливими потребами.

- Недостатня мотивація учнів. Традиційні технології навчання можуть бути менш мотивуючими для учнів, ніж інноваційні методи навчання.

Які зміни ви хотіли б внести в ці методи навчання?

- Розповідь: замість того, щоб просто розповідати матеріал, учитель може використовувати різноманітні методи, щоб зацікавити учнів і стимулювати їхню активність, наприклад, задавати запитання, використовувати ілюстрації, проводити дискусії.

- Демонстрація: замість того, щоб просто демонструвати матеріал, учитель може запропонувати учням виконувати практичні завдання, щоб вони краще засвоїли матеріал.

- Групова робота: замість того, щоб просто працювати над завданнями індивідуально, учитель може запропонувати учням працювати в групах, щоб вони могли ділитися ідеями та допомагати один одному.

- Самостійна робота: замість того, щоб просто давати учням завдання для виконання вдома, учитель може запропонувати їм самостійно вибирати теми для дослідження або проекти для виконання.

Внесення таких змін у традиційні методи навчання допоможе зробити навчання більш цікавим, ефективним та відповідним індивідуальним потребам учнів.

У межах дослідження проводилося опитування батьків та учнів щодо використання методів навчання. Загальні результати даного опитування.

- Вчителі використовують різноманітні традиційні методи навчання, щоб зацікавити учнів і забезпечити їм можливість активно брати участь у процесі навчання.

- Вчителі враховують індивідуальні особливості учнів при виборі традиційних методів навчання.

- Вчителі повинні регулярно оцінювати результати навчання учнів, щоб визначити, які традиційні методи навчання є найбільш ефективними.

При дослідженні технології, що підвищують ефективність управління та організацію навчального процесу звернемо увагу на запровадження в

навчальному процесі інтерактивних методів навчання, таких як робота в парах, групах, мозковий штурм тощо, застосували метод відвідування уроків та опитування вчителів, батьків та учнів щодо ефективності впровадження даної технології.

Можемо зробити ряд висновків щодо впровадження даних інтерактивних методів навчання на уроках в початковій школі.

Робота в парах, групах та мозковий штурм є ефективними методами навчання, які успішно використовуються в початковій школі Рокитненської гімназії. Вчителі, учні та батьки виділяють ряд переваг, таких як:

- Залучення учнів до активного навчання. Учні, які працюють разом, спілкуються між собою, обмінюються ідеями та співпрацюють, щоб досягти спільної мети. Це допомагає їм розвинути навички критичного мислення, комунікації та вирішення проблем.

- Сприяє розвитку соціальних навичок. Робота в парах і групах допомагає учням навчитися працювати разом, вирішувати конфлікти та домовлятися. Це важливі навички, які необхідні для успішного життя в суспільстві.

- Вчителі враховують індивідуальні потреби учнів. Робота в парах і групах дозволяє вчителю запропонувати учням завдання різного рівня складності, відповідно до їхніх індивідуальних здібностей та інтересів. Це допомагає всім учням досягти успіху в навчанні.

Під час відвідувань уроків звернули увагу на те, що виникали ряд проблем під час поділу учнів на групи. Діти чинили опір, сперечалися, витрачали надто багато часу на поділ груп. Вчитель, по-перше, має чітко визначити правила поділу на групи, по-друге, поступово вчити дітей цьому. Щоб уникнути організаційних труднощів, вчителю слід створити умови для ефективної роботи в групах.

- Забезпечити розуміння правил роботи в групах усіма учасниками.

- Контролювати дотримання правил і припиняти конфлікти.
- Ставити чіткі часові рамки і стежити за дотриманням регламенту.
- Надавати додаткову підтримку дітям, які її потребують.

Використання роботи в парах, групах та мозкового штурму в початковій школі може допомогти учням стати більш активними, соціальними та успішними в навчанні.

Під час дослідження технології , що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструванні матеріалу застосовували методи опитування та відвідування уроків.

Опитування показало, що технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу, є ефективним методом навчання. Вони залучають учнів до активного навчання, сприяють розвитку критичного та творчого мислення, і роблять навчання більш цікавим та захоплюючим. Однак, ці технології можуть бути складними для організації та проведення, і не завжди ефективні для всіх учнів.

Під час відвідування уроків було досліджено, що вчителі використовують наступні технології , що базуються на дидактичному вдосконаленню та реконструванні матеріалу:

- Технологія ігрового навчання, яка передбачає використання ігор у навчальному процесі. Ігри дозволяють зробити навчання більш цікавим і захоплюючим, що сприяє підвищенню мотивації учнів.
- Технологія проектного навчання, що передбачає організацію навчальної діяльності учнів у формі проектів. Проекти дозволяють учням самостійно досліджувати певну проблему, що сприяє розвитку їхніх творчих здібностей та навичок критичного мислення.
- Технологія проблемного навчання, що передбачає організацію навчальної діяльності учнів на основі проблемних ситуацій. Проблемні ситуації

стимулюють учнів до самостійного пошуку знань, що сприяє розвитку їхніх пізнавальних здібностей.

- Технологія контекстного навчання, що передбачає організацію навчальної діяльності учнів у контексті реального життя. Контекстне навчання дозволяє учням застосовувати отримані знання і навички в реальному житті.

- Технологія дистанційного навчання передбачає організацію навчального процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Дистанційне навчання дозволяє учням навчатися в будь-якому місці і в будь-який час.

Технології, що базуються на дидактичному вдосконаленні та реконструюванні матеріалу, є ефективним інструментом для підвищення ефективності навчання. Однак для успішного використання цих технологій необхідно враховувати їхні переваги та недоліки.

Інноваційні технології швидко проникли в усі аспекти сучасного життя, викликаючи необхідність використання комп'ютерної техніки у процесі навчання. Сьогодні навколо нас відбуваються швидкі зміни, і традиційні методи викладання вже не відповідають потребам сучасних дітей. Тому вчителям гімназії довелося швидко освоювати та впроваджувати інноваційні технічні засоби навчання. Вони постійно підвищували свої навички та вміння в користуванні новими технічними пристроями та сучасними програмами, а також вивчали різні платформи для навчання.

2.3. Методичні рекомендації вчителеві з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи.

Рекомендації щодо використання інноваційних технологій в практиці роботи вчителя початкової школи.

Технологій, які ефективно впроваджуються в початковій школі та сприяють особистісно-орієнтованому навчанню:

1. Перевірка технології інноваційного навчання з учнями може включати в себе декілька етапів, спрямованих на оцінку ефективності та зручності використання технологій. Ось декілька порад:

- Анкетування: Створіть анкету для учнів, щоб з'ясувати їхні думки та враження від використання інноваційних технологій у навчанні. Зверніть увагу на те, чи вони вважають, що це поліпшило їх розуміння матеріалу чи зробило навчання цікавішим.

- Спостереження: Спостерігайте за використанням технологій учнями під час навчального процесу. Подивіться, як вони взаємодіють з програмами чи іншими ресурсами. Оцініть, чи ефективно вони використовують технології для засвоєння матеріалу.

- Тестування знань: Проведіть тести або завдання, які вимагають використання інноваційних технологій. Наприклад, це може бути використання інтерактивних вправ, відеоматеріалів, онлайн-квестів тощо.

- Обговорення: Організуйте обговорення з учнями про їхні враження та думки щодо використання технологій. Спробуйте визначити переваги та недоліки з їхнього погляду.

- Відстеження прогресу: Використовуйте інструменти для відстеження прогресу учнів. Наприклад, використання платформ для навчання з можливістю перегляду результатів та індивідуального прогресу.

- Запити від учителів: Зверніться до вчителів, щоб з'ясувати їхні враження та спостереження щодо впливу інноваційних технологій на навчання та успішність учнів.

- Ретельний аналіз результатів: Зібрані дані важливо ретельно проаналізувати. Визначте, як технології впливають на успішність, зацікавленість та залученість учнів у навчальний процес.

- Врахування фідбеку: Важливо враховувати фідбек вчителів та учнів для подальшого удосконалення використання технологій у навчальному процесі.

2. Перевірка структурно-логічних навичок учнів може бути проведена за допомогою різних методів і завдань, спрямованих на розвиток їхнього мислення та логічного розуміння. Ось декілька ідей:

- Завдання з послідовністю:

Створіть послідовність картинок чи чисел та попросіть учнів визначити логіку, яка керує цією послідовністю.

Наприклад: 2, 4, 6, 8, __. Учні мають визначити, яке число повинно бути далі і пояснити свій вибір.

- Завдання на визначення відмінностей:

Подавайте пари картинок чи чисел та попросіть учнів визначити відмінності між ними.

Наприклад: картинка квадрата та кола. Учні повинні визначити, в чому різниця.

- Гра "Яка це логіка?":

Підготуйте картки з різними логічними задачами. Учні вибирають картку та розв'язують задачу.

Наприклад: "Якщо всі ведмеді - білі, і це ведмідь, то якого він кольору?"

- Завдання на побудову шляху:

Використовуйте конструктори або папір і маркери для того, щоб учні могли побудувати шлях від одного пункту до іншого, дотримуючись певних правил чи послідовності.

- Логічні головоломки:

Застосовуйте прості логічні головоломки, такі як sudoku чи задачі з логічним виводом, адаптовані для віку учнів.

- Розв'язання проблем:

Подавайте учням реальні або умовні проблеми, щоб вони могли розв'язати їх, використовуючи своє логічне мислення.

- Гра "Що не належить до групи?":

Надавайте учням групу предметів і попросіть їх визначити, який предмет не належить до цієї групи, та обґрунтувати вибір.

Важливо враховувати рівень розвитку та індивідуальні особливості кожного учня під час використання цих методів.

3. Перевірка ігрових технологій з учнями 4 класу може бути цікавим та вдосконалюючим завданням. Ось кілька ідей, які можуть допомогти провести таку перевірку:

- Використання ігрових платформ:

Введіть учнів в різноманітні ігрові платформи для дітей, такі як ABCmouse, Minecraft Education Edition, або Scratch.

Попросіть їх випробувати різні ігри та додатки, які розвивають логічне мислення, креативність та математичні навички.

- Створення власних ігор:

Надайте учням можливість створити власну гру чи інтерактивну історію за допомогою інструментів, таких як Scratch або GameSalad.

Організуйте конкурс на кращу гру, де учні можуть представити свої проекти одне одному.

- Розв'язання головоломок та завдань:

Використовуйте ігрові програми для розв'язання головоломок чи математичних завдань. Наприклад, використовуйте гру "Math Bingo" для вивчення математики.

Завдання може включати різні рівні складності для задоволення потреб різних учнів.

- Використання аугментованої реальності:

Якщо доступно обладнання для аугментованої реальності, використовуйте його для інтерактивного навчання. Наприклад, додатки для додавання доповненої реальності до книг або картин можуть бути цікавими.

- Створення креативних проєктів:

Запропонуйте учням створити свій власний цифровий проєкт, такий як мультфільм, анімація або віртуальний тур. Вони можуть використовувати інструменти, які сприяють розвитку їхньої креативності.

- Групові проєкти:

Заохочуйте учнів до роботи в групах для створення власних ігор чи проєктів. Це допоможе розвивати навички командної роботи та сприятиме обміну ідеями.

Переконайтеся, що обговорення та рефлексія щодо вивчення відбуваються після завершення завдань, щоб учні могли поділитися своїми враженнями та навчальними висновками.

4. Перевірка інтеграційних технологій з учнями 4 класу може бути цікавим та корисним процесом. Ось кілька ідей, як це зробити:

- Комп'ютерні ігри:

Використовуйте навчальні ігри, які поєднують знання з різних предметів. Наприклад, гра, яка включає завдання з математики, навчання грамоти та досліджує світ.

- Проєкти:

Задайте завдання, де учні повинні створити проєкт з використанням різних технологій. Це може бути презентація, відеоролик або навіть веб-сайт.

- Віртуальні екскурсії:

Використовуйте віртуальні тури або віртуальні реальності для того, щоб вивчати нові місця чи події. Наприклад, відвідайте віртуальний музей або історичне місце.

- Блоги та електронні портфоліо:

Запропонуйте учням вести блог або створити електронне портфоліо, в якому вони можуть демонструвати свої досягнення та проєкти.

- Використання відео та аудіо:

Створіть завдання, де учні можуть використовувати відео або аудіо для того, щоб подати інформацію або розв'язати завдання.

- Електронні тести та опитування:

Використовуйте онлайн-інструменти для проведення тестів та опитувань, які оцінюють знання учнів з різних предметів.

- Спільна робота:

Використовуйте колективні інтернет-ресурси для спільної роботи над проєктами. Наприклад, Google Docs для колективного написання оповідань чи розв'язання математичних задач.

Перевірка інтеграційних технологій повинна бути не лише засобом оцінки, але й можливістю розвивати та поглиблювати знання учнів за допомогою інтерактивних технологій. Важливо також забезпечити, щоб завдання були відповідні віковому рівню та інтересам учнів.

5. Перевірка тренінгових технологій з учнями 4 класу може бути цікавою та ефективною. Ось кілька ідей, як можна це зробити:

- Опитування: Створіть анкету або опитування для учнів, де вони можуть відповісти на питання про свої враження від використання тренінгових

технологій, таких як інтерактивні дошки, комп'ютерні програми або віртуальні інструменти.

- **Дискусії та презентації:** Попросіть учнів підготувати короткі презентації або дискусії про те, як вони використовують тренінгові технології у навчанні. Це дозволить їм висловити свої власні думки та досвід.

- **Тестування знань:** Проведіть тест, де учні можуть використовувати тренінгові технології для вирішення завдань. Це допоможе вам оцінити, наскільки вони ефективно використовують ці технології для навчання.

- **Творчі завдання:** Запропонуйте учням творчі завдання, де вони можуть використовувати тренінгові технології для створення чогось нового, наприклад, презентацій, мультимедійних проєктів або інтерактивних ігор.

- **Спостереження:** Спостерігайте за учнями під час використання тренінгових технологій. Як вони взаємодіють з інструментами, наскільки ефективно вони вирішують завдання і чи проявляють творчий підхід до навчання.

- **Обговорення в класі:** Проведіть обговорення в класі, де учні можуть обмінюватися думками та враженнями від використання тренінгових технологій. Це може включати позитивні аспекти, труднощі та ідеї щодо подальшого вдосконалення.

Не забувайте враховувати індивідуальні особливості кожного учня та враховувати їх потреби та рівень навчального розвитку при оцінці використання тренінгових технологій.

6. **Перевірка знань учнів з інформаційно-комп'ютерних технологій** може бути проведена за допомогою різних методів та завдань, призначених для їхнього рівня розвитку та сприйняття. Ось декілька ідей:

- **Опитування:**

Запитайте учнів про основні компоненти комп'ютера: монітор, системний блок, клавіатура, миша.

Попросіть їх назвати основні операційні системи (наприклад, Windows, MacOS, Linux).

- Інтерактивні завдання:

Проведіть гру, під час якої учні повинні розміщувати картки з назвами комп'ютерних компонентів на великому малюнку комп'ютера.

Використовуйте малюнки для визначення та позначення основних кнопок клавіатури та їхніх функцій.

- Робота з програмами:

Попросіть учнів запустити певну програму (наприклад, текстовий редактор) та виконати прості завдання, такі як написання рядка тексту.

Подавайте їм завдання з основ роботи в текстовому процесорі (наприклад, додавання заголовків, вирівнювання тексту).

- Завдання на використання Інтернету:

Дайте учням завдання знайти певну інформацію в Інтернеті.

Перевірте їхні навички використання пошукових систем та навігації на веб-сайтах.

- Створення простого проєкту:

Дозвольте учням створити простий проєкт за допомогою текстового редактора чи іншої простої програми.

Наприклад, вони можуть створити вітальну листівку чи короткий текстовий документ.

- Питання на розвиток логічного мислення:

Задавайте питання, які вимагають логічного мислення, наприклад, "Як ви вирішили б проблему з втратою даних?" чи "Чому важливо робити резервні копії?".

Завдання повинні бути адаптовані до рівня розвитку та знань учнів 4 класу, і їх мета - перевірити базові навички та розуміння основних понять в галузі інформаційно-комп'ютерних технологій.

7. Перевірка діалогових технологій з учнями 4 класу може бути цікавим та важливим завданням. Ось декілька ідей, які можна використовувати для оцінки їхнього розуміння та вміння використовувати діалогові технології:

- Питання та відповіді:

Задавайте учням питання, на які вони можуть відповісти, використовуючи голосового асистента або інший діалоговий інтерфейс. Наприклад, "Які пісні грають зараз у вас вдома?" або "Скільки годин залишилося до кінця шкільного дня?"

- Опис ситуацій:

Створіть ситуації, в яких діалогові технології можуть бути корисними. Наприклад, "Ви готуєтеся до школи і вам потрібно дізнатися прогноз погоди. Як ви запитаете це свого голосового асистента?"

- Розв'язання завдань:

Дайте учням завдання, які вони повинні вирішити, використовуючи діалогові технології. Наприклад, "Попросіть вашого голосового асистента розповісти вам вірш або казку."

- Моделювання конкретних взаємодій:

Відтворюйте конкретні сценарії взаємодії з діалоговими технологіями, наприклад, запитайте, "Як вибрати правильний часовий пояс на годиннику голосового асистента?"

- Оцінка розуміння інструкцій:

Дайте учням інструкції щодо використання діалогових технологій та побачте, наскільки вони можуть виконати завдання. Наприклад, "Попросіть вашого голосового асистента розповісти про тварин, які живуть в джунглях."

- Обговорення етичних аспектів:

Поговоріть з учнями про етичні питання, пов'язані з використанням діалогових технологій. Спробуйте поставити запитання, що стосуються приватності, безпеки та вірогідності інформації.

- Створення власних діалогів:

Заохочуйте учнів створювати свої власні діалоги з допомогою голосових асистентів. Наприклад, "Придумайте коротку бесіду, яка включає питання та відповіді з вашим голосовим асистентом."

Ці завдання можуть допомогти вам оцінити рівень розуміння та вміння використовувати діалогові технології учнями 4 класу. Забезпечте можливість для обговорення результатів та надайте зворотний зв'язок, щоб підтримати їхній розвиток у цьому напрямку.

Отже, використання інноваційних технологій в освітньому процесі початкової школи є важливою умовою для підвищення якості освіти. Інноваційні технології дозволяють зробити навчання більш цікавим і захоплюючим, підвищити його ефективність, а також сприяти розвитку творчих здібностей учнів.

Для того, щоб використовувати інноваційні технології в початковій школі, вчителі повинні пройти певну підготовку. Вони повинні володіти навичками роботи з комп'ютером і цифровими технологіями, знати про різні інноваційні технології, їхні можливості та обмеження, а також вміти вибирати і використовувати інноваційні технології для вирішення конкретних навчальних завдань.

ВИСНОВКИ

Дане магістерське дослідження присвячене вивченню та аналізу використання інноваційних технологій в початковій школі як чинника підвищення ефективності навчального процесу. Результати нашого дослідження дозволяють зробити кілька важливих висновків.

1. В даній магістерській роботі схарактеризували та виділили базові засади використання інноваційних технологій в початковій школі

Інноваційні технології можуть бути потужним інструментом для покращення навчання та розвитку учнів у початковій школі. Щоб використання технологій було ефективним, важливо дотримуватися певних базових засад.

- Відповідність навчальних цілей

Технології повинні використовуватися для досягнення конкретних навчальних цілей. Важливо, щоб вчителі ретельно планували використання технологій, щоб вони відповідали навчальним цілям уроку або навчальної програми.

- Врахування вікових особливостей учнів

Технології повинні використовуватися з урахуванням вікових особливостей учнів. Наприклад, для учнів молодших класів краще використовувати прості та інтуїтивно зрозумілі технології.

- Залучення учнів до процесу вибору технологій

Учні повинні бути залучені до процесу вибору технологій, які будуть використовуватися на уроках. Це допоможе їм відчувати себе більш відповідальними за своє навчання та підвищить їхню мотивацію.

- Надання учням можливості практикуватись у використанні технологій

Учням необхідно надавати можливість практикуватись у використанні технологій у різних навчальних ситуаціях. Це допоможе їм розвинути навички, необхідні для успішного використання технологій у навчанні та в житті.

- Оцінка ефективності використання технологій

Важливо оцінювати ефективність використання технологій для досягнення навчальних цілей. Це допоможе вчителям зрозуміти, як краще використовувати технології в майбутньому.

Ось кілька додаткових засад, які можуть бути корисними для використання інноваційних технологій в початковій школі:

- Технології повинні використовуватися для створення позитивного та мотивуючого навчального середовища.
- Технології повинні використовуватися для розвитку критичного мислення, творчості та інших важливих навичок.
- Технології повинні використовуватися для забезпечення доступу до освітніх ресурсів для всіх учнів, незалежно від їхніх можливостей.

Використання інноваційних технологій в початковій школі - це складний процес, який вимагає від вчителів творчості, ініціативності та постійного професійного розвитку. Однак, дотримуючись базових засад, вчителі можуть зробити використання технологій більш ефективним та корисним для своїх учнів.

Отже, впровадження інноваційних технологій в початкову школу сприяє активізації навчального процесу та підвищенню інтересу учнів до навчання. Використання сучасних засобів інформаційних технологій дозволяє зробити уроки більш доступними та захоплюючими для дітей, стимулюючи їхню пізнавальну активність.

2. Визначили особливості використання інноваційних технологій в початковій школі.

З точки зору вікових особливостей учнів початкової школи, інноваційні технології повинні бути:

- Доступними для розуміння. Учні початкової школи ще не мають достатнього досвіду і знань, тому інноваційні технології повинні бути такими, щоб їх можна було легко освоїти.

- Цікаві та захоплюючі. Учні початкової школи мають високу активність і допитливість, тому інноваційні технології повинні стимулювати їхню пізнавальність.

- Розвиваючі. Інноваційні технології повинні сприяти розвитку пізнавальних, творчих і комунікативних здібностей учнів.

З точки зору дидактичних принципів навчання, інноваційні технології повинні відповідати таким принципам:

- Принцип науковості. Інноваційні технології повинні базуватися на сучасних наукових знаннях і технологіях.

- Принцип доступності. Інноваційні технології повинні бути доступними для всіх учнів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

- Принцип диференціації. Інноваційні технології повинні дозволяти враховувати індивідуальні потреби учнів.

- Принцип індивідуалізації. Інноваційні технології повинні дозволяти учням самостійно оволодівати навчальним матеріалом.

- Принцип систематичності. Інноваційні технології повинні використовуватися в системі, у поєднанні з традиційними методами навчання.

З точки зору методичного підходу, інноваційні технології можуть використовуватися в різних формах навчання:

- Індивідуальна робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для індивідуального навчання учнів, які потребують додаткової допомоги або мають особливі потреби.

- Групова робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для групової роботи учнів, що сприяє розвитку їхніх комунікативних здібностей.

- Колективна робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для колективної роботи учнів, що сприяє розвитку їхніх творчих здібностей.

З точки зору матеріально-технічного забезпечення, використання інноваційних технологій в початковій школі вимагає наявності відповідної матеріально-технічної бази. До складу такої бази можуть входити:

- Комп'ютери. Комп'ютери є основним засобом використання інноваційних технологій в початковій школі.

- Програмне забезпечення. Програмне забезпечення дозволяє використовувати комп'ютери для різних навчальних завдань.

- Інтерактивні дошки. Інтерактивні дошки дозволяють створювати більш інтерактивні і цікаві уроки.

- Мультимедійні проектори. Мультимедійні проектори дозволяють демонструвати учням навчальні матеріали в наочній формі.

Наведемо приклади використання інноваційних технологій в початковій школі:

- Використання комп'ютерних програм для навчання математики. Комп'ютерні програми дозволяють учням у цікавій і інтерактивній формі вивчати арифметику, геометрію та інші розділи математики.

- Використання інтерактивних дошок для навчання читання. Інтерактивні дошки дозволяють створювати цікаві і захоплюючі уроки читання, які допомагають учням краще засвоювати новий матеріал.

- Використання мультимедійних проекторів для навчання природознавства. Мультимедійні проектори дозволяють демонструвати учням

навчальні матеріали про природу у наочній формі, що сприяє розвитку їхнього пізнавального інтересу.

Використання інноваційних технологій в початковій школі має ряд переваг:

- Збільшує ефективність навчання. Інноваційні технології дозволяють зробити навчання більш цікавим і захоплюючим, що сприяє підвищенню мотивації учнів і кращому засвоєнню ними навчального матеріалу.
- Розвиває творчі здібності учнів. Інноваційні технології дозволяють учням самостійно оволодівати навчальним матеріалом, що сприяє розвитку їхньої самостійності і творчості.
- Готує учнів до сучасного життя. Інноваційні технології дозволяють учням освоїти навички роботи з сучасними цифровими технологіями.

Отже, інноваційні технології сприяють індивідуалізації навчання та адаптації до індивідуальних потреб кожного учня. Застосування персоналізованих підходів і програм дозволяє враховувати різноманіття здібностей, інтересів та темпу навчання кожного учня, що сприяє досягненню кращих результатів та розвитку їхнього потенціалу.

3. Розкрили систему використання інноваційних технологій в початковій школі, яка складається з таких елементів:

- Мета

Мета використання інноваційних технологій в початковій школі полягає в тому, щоб:

- Збільшити ефективність навчання, зробивши його більш цікавим і захоплюючим, що сприятиме підвищенню мотивації учнів і кращому засвоєнню ними навчального матеріалу.
- Розвивати творчі здібності учнів, надаючи їм можливість самостійно оволодівати навчальним матеріалом і створювати власні творчі продукти.

- Готувати учнів до сучасного життя, навчаючи їх працювати з сучасними цифровими технологіями.

- Завдання

Завданнями використання інноваційних технологій в початковій школі є:

- Освоєння учнями навичок роботи з сучасними цифровими технологіями, що є невід'ємною частиною сучасного життя.

- Створення цікавого і захоплюючого освітнього середовища, яке буде стимулювати пізнавальний інтерес учнів і сприятиме їхньому розвитку.

- Індивідуалізація навчання, яка дозволить враховувати індивідуальні потреби та інтереси учнів.

- Розвиток творчих здібностей учнів, що сприятиме їхньому всебічному розвитку.

- Принципи

Використання інноваційних технологій в початковій школі має відповідати таким принципам:

- Принцип науковості. Інноваційні технології повинні базуватися на сучасних наукових знаннях і технологіях.

- Принцип доступності. Інноваційні технології повинні бути доступними для всіх учнів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

- Принцип диференціації. Інноваційні технології повинні дозволяти враховувати індивідуальні потреби учнів.

- Принцип індивідуалізації. Інноваційні технології повинні дозволяти учням самостійно оволодівати навчальним матеріалом.

- Принцип систематичності. Інноваційні технології повинні використовуватися в системі, у поєднанні з традиційними методами навчання.

- Форми навчання

Інноваційні технології можуть використовуватися в різних формах навчання:

- Індивідуальна робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для індивідуального навчання учнів, які потребують додаткової допомоги або мають особливі потреби.

- Групова робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для групової роботи учнів, що сприяє розвитку їхніх комунікативних здібностей.

- Колективна робота. Інноваційні технології можуть використовуватися для колективної роботи учнів, що сприяє розвитку їхніх творчих здібностей.

- Матеріально-технічне забезпечення

Використання інноваційних технологій в початковій школі вимагає наявності відповідної матеріально-технічної бази. До складу такої бази можуть входити:

- Комп'ютери. Комп'ютери є основним засобом використання інноваційних технологій в початковій школі.

- Програмне забезпечення. Програмне забезпечення дозволяє використовувати комп'ютери для різних навчальних завдань.

- Інтерактивні дошки. Інтерактивні дошки дозволяють створювати більш інтерактивні і цікаві уроки.

- Мультимедійні проектори. Мультимедійні проектори дозволяють демонструвати учням навчальні матеріали в наочній формі.

- Кадрове забезпечення

Використання інноваційних технологій в початковій школі вимагає від вчителів певної підготовки. Вчителі повинні вміти використовувати інноваційні технології в освітньому процесі, а також володіти навичками роботи з цифровими технологіями.

Організація використання інноваційних технологій в початковій школі може здійснюватися в такий спосіб:

Введення інноваційних технологій в освітній процес має бути поступовим. Спочатку вчителі повинні ознайомитися з інноваційними технологіями, навчитися їх використовувати, а потім уже починати впроваджувати їх у власну практику.

Використання інноваційних технологій має бути систематичним. Тільки в цьому випадку можна досягти позитивних результатів.

Використання інноваційних технологій має бути диференційованим. Вчителі повинні враховувати вікові особливості учнів, їхні індивідуальні потреби та інтереси.

Використання інноваційних технологій має бути творчим. Вчителі повинні вміти використовувати інноваційні технології в різних формах навчання, для вирішення різних різних навчальних завдань

4. В даній магістерській роботі були розроблені методичні рекомендації вчителеві з використання інноваційних технологій в практиці роботи початкової школи. Загальні рекомендації щодо використання інноваційних технологій в практиці роботи вчителя початкової школи:

- Розробка цілей та завдань: Визначте, які конкретні цілі ви хочете досягти за допомогою інноваційних технологій у навчанні. Розробіть завдання, які допоможуть досягнути цих цілей.
- Використання інтерактивних засобів: Використовуйте інтерактивні дошки, онлайн-сервіси та ігри для зроблення навчання більш цікавим та зрозумілим для дітей.
- Організація відкритих уроків: Спробуйте організувати уроки, під час яких діти можуть вивчати інформацію самостійно, використовуючи доступні онлайн-ресурси та програми.
- Розвиток навичок критичного мислення: Використовуйте інтерактивні завдання та ігри для розвитку критичного мислення учнів, стимулюйте їх аналітичні та розв'язувальні здібності.

- **Індивідуалізація навчання:** Використовуйте онлайн-тести та адаптивне програмне забезпечення, яке допомагає кожному учню розвивати свої навички на своєму рівні.

- **Співпраця та комунікація:** Використовуйте електронні засоби для комунікації з батьками та колегами, обмінюйтеся ідеями та ресурсами для покращення навчання.

- **Оцінка та звітність:** Використовуйте онлайн-інструменти для збору та аналізу даних про навчальний прогрес учнів, а також для складання звітів для батьків та адміністрації школи.

- **Підтримка вчителів:** Організуйте тренінги та семінари для вчителів щодо використання інноваційних технологій, сприяйте обміну досвідом.

- **Постійне вдосконалення:** Слідкуйте за новітніми технологіями та методиками в навчанні, завжди шукайте способи покращити якість своєї роботи.

Загальний підхід до використання інноваційних технологій в початковій школі повинен бути спрямований на покращення навчання та розвиток учнів, збереження їхнього інтересу до навчання та розвитку навичок, необхідних у 21 столітті.

Узагальнюючи вище сказане, можна зробити висновок, що використання інноваційних технологій в початковій школі дійсно є важливим чинником підвищення ефективності навчального процесу. Це відкриває нові можливості для розвитку учнів, сприяючи їхньому успіху не лише в навчанні, але й у майбутньому житті.

Рекомендації:

- Для ефективного використання інноваційних технологій в початковій школі необхідно:

- Забезпечити доступ учнів до сучасних засобів інформаційних технологій.

- Підготувати вчителів до використання інноваційних технологій у навчанні.

- Розробити методичні рекомендації щодо використання інноваційних технологій у початковій школі.

Перспективи:

Далі необхідно проводити дослідження, спрямовані на:

- Вивчення ефективності використання різних видів інноваційних технологій у початковій школі.

- Розробку нових методів та підходів до використання інноваційних технологій у навчанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Конституція України.
2. Закон України "Про освіту".
3. Закон України "Про загальну середню освіту".
4. Положення про організацію та проведення навчальних занять у закладах загальної середньої освіти.
5. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти.

Наукові праці

6. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: наук.-метод. посіб. / Іван Дмитрович Бех. – К. : ІЗМН, 2018. – 204 с.
7. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій: Автореф. ... д-ра пед наук: 13.00.04. – К., 2003. – 39 с.
8. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
9. Наволокова Н. П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. – Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.

Методичні посібники

10. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.П.Н., 2002. – 136 с.

- 11.Метод проектів – ефективна технологія навчання / Г. Ісаєва // Підручник для директора. – 2005. – №9–10. – С. 4-9.
- 12.Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
- 13.Енциклопедія інтерактивного навчання. – К.: А.С.К., 2007. – 144 с.

Підручники

- 14.Коберник Г. І. Індивідуалізація й диференціація навчання в початкових класах: теорія та методика: монографія. – К.: Наук. світ, 2002. – 231 с.
- 15.Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. [для студ. пед. навч. закл.] / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Харків: ОВС, 2002. – 400 с.

Статті

- 16.Козлова О. І. Основні стратегії педагогічного впливу при традиційному та інноваційному підходах до навчання // Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Збірник наукових праць / Ред. кол. Л. І. Даниленко та ін. – К.: Логос, 2000. – С. 239-245.
- 17.Степанюк А. В., Гадюк Т. В. Інтеграція природних дисциплін у школі // Педагогіка і психологія. – 1996. – №1. – С. 18-24.

Літературні твори

- 18.Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. – К.: Радянська школа, 2008. – 304 с.

Інші

19. Типові навчальні плани початкової школи // Початкова школа. – 2011. – № 8. – С. 1–7.

Електронні ресурси

20. Державний стандарт Освіти. Електронний ресурс. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
21. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. Режим доступу:
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
22. Концепції Нової української школи Електронний ресурс. Режим доступу:
<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для оцінки інформаційно-комунікаційної компетентності учнів

Ім'я та прізвище:

Клас:

- Які інноваційні технології ви використовуєте вдома та в школі?
смартфон

- комп'ютер
- планшет
- смарт-годинник

- Як часто ви користуєтеся інтернетом?

- щодня
- кілька разів на день,
- кілька разів на тиждень
- рідко
- ніколи

- Для чого ви користуєтеся інтернетом?

- Які програми або додатки ви використовуєте для навчання або розваги?

- освітні додатки
- соціальні мережі
- месенджери
- ігри

- Чи користуєтеся ви соціальними мережами або месенджерами для спілкування з друзями?

- так
- ні

- іноді
- Чи допомагають інноваційні технології у вашому навчанні?
 - так
 - ні
 - іноді
- Як саме?

-
- Які переваги і недоліки ви бачите у використанні технологій в повсякденному житті?

переваги :

- зручність
- спілкування
- доступ до інформації

недоліки:

- залежність
- втрата прив'язаності до реального життя

- Чи думаєте ви, що дорослі повинні контролювати вашу взаємодію з технологіями?
 - так
 - ні
 - іноді

Чому?

-
- Чи знаєте ви про правила і безпеку в інтернеті? Як ви ставитеся до них?
 - знаю
 - дотримуюсь

- частково знаю
- не знаю
- не дотримуюсь
- Як ви гадаєте, які можуть бути майбутні інноваційні технології, які полегшать наше життя?
 - полегшать комунікацію та транспорт
 - розвиток медичних технологій
 - захист навколишнього середовища
- Чи є у вас якісь ідеї, як використовувати технології для покращення навколишнього середовища чи допомоги іншим людям?
 - ідеї щодо використання технологій для захисту природи та зменшення впливу на довкілля
 - ідеї щодо використання технологій для допомоги людям з особливими потребами .

КОНСПЕКТИ УРОКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Українська мова

(4 клас)

Тема: Узагальнення і систематизація знань та вмінь за темою «прикметник».

Мета: Формування предметних компетентностей: узагальнити знання здобувачів освіти з розділу «Прикметник», вміння відносити до прикметників слова, що означають ознаки предметів, добирати до прикметників антоніми, змінювати прикметники за числами та в однині за родами.

Формування ключових компетентностей: уміння вчитися: удосконалювати вміння вчитися, оцінювати свою роботу та роботу однокласників; комунікативної: формувати навички культурного спілкування під час виконання завдання, збагачувати словниковий запас, виховувати любов до української мови; Соціальної: прищеплювати інтерес до роботи в групах.

Тип уроку: узагальнення знань, навичок та вмінь.

Обладнання: картки із завданнями для груп, малюнки, хмари слів, ребуси, мобільні телефони, таблиці.

Хід уроку

I. Організація класу.

1. Привітання.

- Сьогодні ви усі виглядаєте чудово, усміхнені і гарненькі, і це дуже радує мене. Добре бачити, що у вас гарний настрій і ви готові до нашого уроку. Я сподіваюся, що ці наступні 40 хвилин пройдуть дуже продуктивно і вам буде цікаво. Обіцяю, що урок буде насиченим та корисним. Нехай він принесе вам багато нових знань і надихне на подальший розвиток.

2. Гра «Дешифрувальник»

Подивіться на ці цифри, які лежать у вас на партах. Спробуйте. за допомогою знання алфавіту. розкодувати тему нашого уроку.

20, 21, 11, 15, 17, 7, 23, 18, 11, 15. (Прикметник).

1	2	3	4	5
А	Б	В	Г	Г
6	7	8	9	10
Д	Е	Є	Ж	З
11	12	13	14	15
И	І	Ї	Й	К
16	17	18	19	20
Л	М	Н	О	П
21	22	23	24	25
Р	С	Т	У	Ф
26	27	28	29	30
Х	Ц	Ч	Ш	Щ
31	32	33		
Ь	Ю	Я		

3. Повідомлення теми уроку.

- Сьогодні на уроці ви повторите те, що знаєте про прикметник. Перевірте свої знання, уміння та навички.

II. Основна частина

Об'єднання учнів у групи.

Учні об'єднуються у три групи за допомогою жеребкування, витягуючи з коробки малюнок із тваринкою (кенгуренята, левенята, бурундучата)

2. Робота в групах.

- Отже, починаємо нашу роботу. Кожна відповідь вашої групи буде оцінюватися смайликами (Добре 1- бал; Відмінно 2 бали; супер 3 бали).

Завершуючи урок, якщо ви бажаєте підвищити свій рейтинг, я готовий задати додаткові питання, за які буде надаватися 0,5 балів. У разі надлишкових балів, ви зможете зберегти їх як бонуси для наступного уроку.

1. Метод «Мозковий штурм.»

- Спробуйте пригадати, які я промовляла прикметник під час привітання?
(красиві, усміхнені, гарненькі, цікавий, корисний...)

2. Розгадування ребусів. 1-ша група – «Лимон». Дібрати антонім до слова – кислий)

2-га група – «Черепашка»

(Дібрати антонім до слова – повільний)

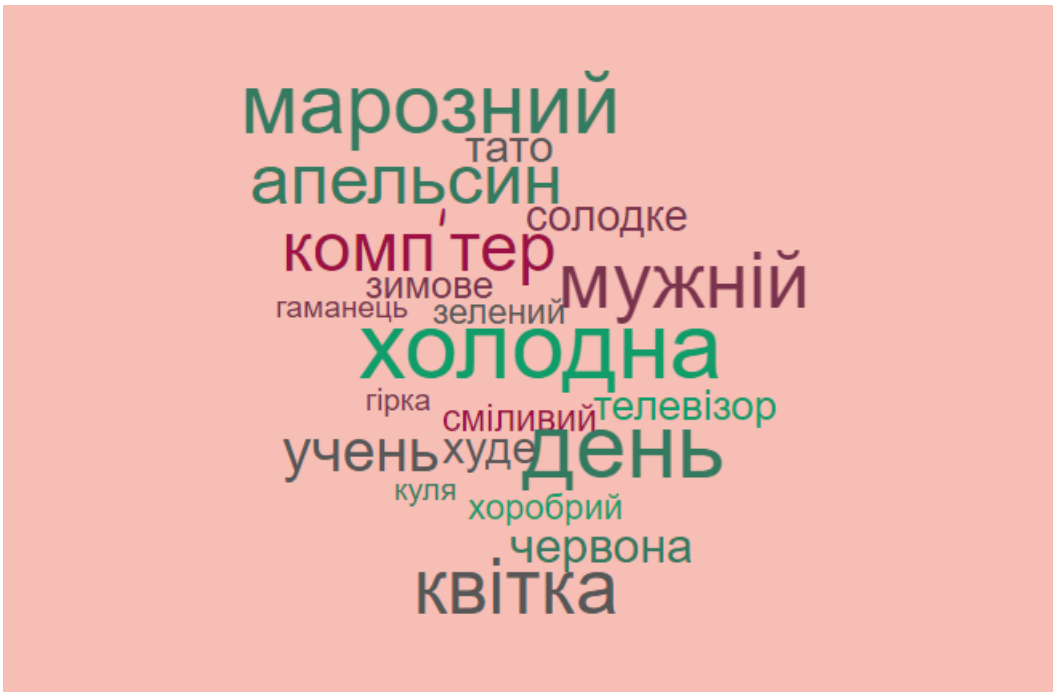

3-я група – «Дуб» (Дібрати антонім до слова-могутній)

По горизонталі:	По вертикалі:
<p>2.Мовчки навчає дітей (Книга).</p> <p>6.Дерев'яний та гостренький, на білому полі слід лишає (Олівець).</p> <p>9.Самий кислий, допомагає при застуді, жовтого кольору (Лимон)</p> <p>10. Домашній сторож, полюбляє кісточки, до будинку сторонніх не пускає.(Собака)</p>	<p>1.Хитрюща руда розумниця. (Лисиця)</p> <p>3.Товариш хитрющої рудої розумниці, має сірий окрас. (Вовк)</p> <p>4.Що вбереже тебе від зливи? (Парасолька)</p> <p>5.Будиночок для олівців, фломастерів та ручок. (Пенал)</p> <p>7.Книга для навчання у школі. (Підручник)</p> <p>8.Дерево, символ мужності. (Дуб)</p> <p>11.Донесе голос рідної людини незважаючи на велику відстань (Телефон)</p> <p>12.Любить він сметанку їсти, на сонечку повалятися, за мишкою поганятися (Кіт)</p>

Які прикметники були використані у запитаннях?

Робота над хмарою слів. Знайти прикметники. Випишіть у три колонки розділивши на жіночій, чоловічій та середній рід.

III. Підсумок уроку

Робота з QR-кодом.

Завдання для першої групи: поставити словосполучення у правильну форму, провідмінювати. «Тепла день»

Завдання для другої групи: поставити словосполучення у правильну форму, провідмінювати. «Вірне собака»

Завдання для третьої групи: поставити словосполучення у правильну форму, провідміювати. «Мобільна телефон»

2.Додаткові питання

2.1.Усі прикметники у називному відмінку множини мають закінчення...

2.2.Провідміювати прикметник «Червоні».

2.3.Постав словосполучення у місцевому відмінку: Тепле ліжко, синя вода, цікавий концерт.

2.4. Білий вірш - білий сніг; золота ваза – золоте серце. Яке словосполучення вжито у прямому значенні, а яке - у переносному?

2.5.Молодий місяць - визначити рід, число, відмінок.

3.Рефлексія.

Яка була ваша думка про заняття?

Що вразило вас найбільше чи залишило глибокий слід?

Чи зустрічалися вам завдання, які викликали складності?

Як ви відчували спільну роботу у групі?

Які фактори сприяли успішній спільній діяльності у групах?

Літературне читання

(4 клас)

Тема: «Цей прекрасний і чарівний світ казки»

Урок роботи із дитячою книгою,
з використанням стратегії
«Шість капелюхів мислення»

Мета:

формувати навички свідомого сприймання тексту на слух;

розвивати мовлення та критичне мислення учнів, їхні індивідуальні здібності та навички;

навчити визначати власне ставлення до казкових героїв, робити висновки, узагальнювати і доводити свою думку;

збагатити словниковий запас першокласників;

поповнити їхні знання;

прищепити почуття поваги один до одного;

формувати вміння робити добрі вчинки, заохотити до навчання.

Обладнання: капелюхи (білий, червоний, чорний, жовтий, зелений, синій), книги для виставки, українська народна казка «Коза - дерева», аудіоказка «Красносвіт», малюнки до казки.

Методи і прийоми: ліберальне мислення за допомогою методики «Шість капелюхів мислення», метод «Мозковий штурм», метод «Мікрофон», метод «Сенкан».

Тип уроку: нестандартний урок роботи з дитячою книгою.

Хід уроку

I. Організація класу.

Рушаємо в подорож ми за знаннями.

Візьмемо кмітливість в дорогу із нами.

Фантазія, вигадка стануть в пригоді.

Отож, вирушаймо! Лінитися годі!

II. Мовленнєва розминка.

Тренажер із швидкочитання Бискавка

<https://www.youtube.com/watch?v=BmilsLqqK0c>

(Промовляємо спочатку тихо і повільно, потім голосно і швидко)

III. Робота над темою уроку.

1. Оголошення теми і мети уроку.

– Сьогодні наша подорож в світ дитячої літератури обіцяє бути захоплюючою та незвичайною. На цьому уроці ми розглянемо питання добрих та поганих вчинків, розвиватимемо наше вміння аналізувати та розширювати нашу фантазію. Щоб розкрити завісу сьогоднішнього читання, я пропоную вам загадку.

2. «Мозковий штурм».

Ця дивна країна

Довкола — чудесна,

І все там чарівне,

Скрізь — диво-краса.

Подумайте, друзі,

Промовте, будь ласка,

Яка це країна?

Згадали? Це ж... (казка)!

Робота з асоціативним кущем

Методичний коментар

Правила складання асоціативного куща:

Записати на дошці в центрі ключове слово чи фразу;

Записати будь-які слова чи фрази, які спадають на думку;

Встановити якомога більше зв'язків;

Ставити знаки питання біля частин куща, в яких є невпевненість;

Записувати всі ідеї, які з'являються чи скільки дозволяє час.

А чи знаєте ви, друзі, звідки прийшла казка?

В ній живе народна мудрість, матусина ласка.

В ній звірята і пташата розуму навчають,

В ній завжди любов і дружба зло перемагають.

Ще колись, давно-давно, люди не читали,

А казки із вуст в уста переповідали.

Бо народ наш український – мудрий і завзятий,

Бо з життя прийшли казки, і їх так багато!

Ще з коліски все життя живе казка з нами.

Вона розуму навча, мудрості з роками.

В ній живуть чарівне слово, пісеньки, прислів'я,

В ній живе українська мова і природа дивна.

Живуть в казці Колобок і Кізенька-мати,

Ще й Солом'яний Бичок і лінки-мишенята,

І Пан Коцький, Сірий Вовк, Лисичка-хитрунка,

Чапля, мудрий Журавель, ведмежатко Умка.

Вже багато ми казок, друзі, прочитали,

Про любов, красу і дружбу ми з казок дізнались.

Бо виховують казки добро, повагу, ласку.

І дорослі і малі люблять гарну казку.

Казка – це чарівний світ, мудрості криниця,

Хай живе мільйони літ і не замулиться,

Хай навчає люд завжди, як по правді жити,

Щиру дружбу берегти, рідний край любити!

3.Бесіда про казки. Метод «Мікрофон»:

- Які казки ви читали влітку?

- А яка казка вас найбільше вразила і що навчила?

4. Цікаві факти про казки.

Сюжети українських казок мають свої унікальні та неповторні персонажі, які рідко зустрічаються в інших світових казках. Один з таких особливих героїв - Дівка-семилітка. Ця дитина, всього лише семи років, здатна рятувати свого батька від розорення, розв'язуючи за нього надзвичайно складні загадки.

Ще одним неперевершеним персонажем українських казок є Пан Коцький, старий кіт, якого господар вивів у ліс померти, але виявилось, що цей хитрий кіт відмінно адаптувався в лісу, обдуривши всіх лісових звірів, і навіть взявши лисичку за дружину.

Ці герої, як Пан Коцький, унікальні для українських казок та не існують в інших культурах. Їх пригоди зачаровують нас завдяки ілюстраціям Валентини Мельниченко, що супроводжують ці чудові оповіді.

Крім того, в українських казках зустрічаються ексклюзивні страхіття, такі як Залізноноса Баба, мати чорта зі страшним залізним носом, або Кобиляча Голова, що має здатність летіти та може винагородити за працьовитість величезним скарбом або ж з'їсти за лінощі.

Не можна не згадати і автентичних українських героїв, які стали силою добра в своїх історіях, таких як Івасик-Телесик, хлопчик, який втече від змія на крилах лебедя, чи Котигорошко, що розпрощався зі змієм по-своєму, лише одним ударом величезної булави.

Також варто згадати цікавого персонажа - Видимо-Невидимо, невидимого чарівного помічника, який допомагає бідному чоловікові врятувати себе від жорстокого пана.

Деякі українські казки знайшли визнання і в інших країнах, наприклад, казка "Про Вужа-Царевича та вірну жону" розповідається в Литві як "Егле - королева вужів". Таким чином, українські казки розповсюджують свою чарівність та мудрість в різних країнах світу, даруючи нам всім унікальні та незабутні пригоди.

– Що вам було цікаво?

6. – А зараз ми з вами трішки відпочинемо.

Фізкультхвилинка.

<https://www.youtube.com/watch?v=oZNRVnoB9Q>

Відпочили, тож працюємо далі.

7. Знайомство з казкою «Красноцвіт».

– Давайте розглянемо виставку дитячих книг і знайдемо серед них саме казку «Красноцвіт».

– Хто зображений на обкладинці?

– Чим приваблює вас ця книжка? (Ілюстраціями)

– А хто створює малюнки для книг? (Художник- ілюстратор)

8. Словникова робота.

– Спочатку познайомимося зі словами, які будуть зустрічатися в казці і я поясню вам їх значення.

(обруч, прутики, кужіль, шлюб, панна)

9. Прослуховування удіоказки «Красносвіт»

<https://www.youtube.com/watch?v=oPpsQctplno>

10. Бесіда за прослуханням.

- Що приніс додому чоловік??

- Чому Красносвіт народився із яйця?

- Про що підказує його ім'я?

- В чому була найбільша сила Красноцвіта?

- Чому дружину Красноцвіта було покарано?

IV. Закріплення вивченого.

Робота в групах. Розділяю учнів на 6 груп.

– Ми будемо працювати над казкою за допомогою шести капелюхів.

Розділимося на групи та оберемо кожній групі свій власний колір капелюха. Це

допоможе нам розуміти, яким чином ми маємо думати, надягаючи певний капелюшок.

Білий капелюх.

Білий дає нам інформацію. А наша казочка це і є інформація. Отже, давайте розкажемо, як починається казка спочатку.

– А що було потім?

– Що відбулося після того, як розкрилося яйце?

– А тоді? Що далі було?

– Молодці, білий капелюшок справився зі своїм завданням!

Тож слово надається чорному капелюхові.

Чорний капелюх.

Чорний – оцінка ситуації з точки зору наявності недоліків, ризиків та загроз її розвитку.

– Тож, розкажіть, будь-ласка, що найнеприємніше в цій казці.

– Як вчинила дружина Красносвіта? (Обманула. Не призналася, що сини і баба гарно її пасли. Прогнала зайчика з його хатки. Вела себе нахабно, зверхньо і була брехухою.

– Давайте спробуємо пофантазувати. В яких світах мандрували Красносвіт та його цариця і в чому сила прутиків-однолітків?

Отже, завдяки чорному капелюху, ми дізналися, що

найнеприємніше в цій казці – це те, що коза зруйнувала своєю брехнею сімейний затишок діда та баби. Але могло і статися

гірше. Ми спробували заглянути в майбутнє і з'ясували, які наслідки могли б статися? (Зайчик міг би залишитися без житла і мерз би восени та взимку.)

Тепер скинемо чорного капелюха і одягнемо жовтого.

Жовтий капелюх.

Жовтий – дослідження можливих успіхів, пошук переваг та оптимістичний прогноз події/ідеї/ситуації, яка розглядається.

– Ви розповіли про те, що відбулося за допомогою білого капелюха. Згадали вже про неприємні речі. Та в будь-чому можна завжди знайти позитивні сторони. Саме вони і допоможуть нам довідатися про можливості жовтого капелюха.

– Отже, що хорошого в цій казці відбулося? (Добре, те, що дід вдало поярмаркував, приїхав з покупкою додому, зайчик впевнився, що у нього є лісові друзі, які в будь-який момент прийдуть на допомогу (ведмідь, вовк, лисичка та рак), дід, сподіваємося, знову помирився та об'єднався зі своєю сім'єю і те, що, в кінці-кінців, добро перемогло зло і козу провчили та поставили на місце.)

Отже, в житті не буває тільки поганих або тільки хороших ситуацій. Іноді буває погано, тоді потрібно надіти жовтий капелюшок. І у ньому ти маєш побачити хороше. Бо якщо одягаємо жовтий капелюшок, то ніби одягаємо рожеві окуляри і вчимо свій розум та свою душу бачити тільки хороше.

Червоний капелюх

В червоному капелюхові говорять тільки про почуття й емоції, які виникли під час прослуховування казки.

– Які почуття й емоції у вас виникли під час зустрічі Красносвіта з царівною?

– Що ви відчували, коли дружину Красносвіта було покарано?

– А які почуття виникли, коли погана цариця умертвила Красносвіта?

-Які емоції ви переживали коли цариця змушена була ходити по світу в залізних черевиках та кайданах?

– Коли царівна вдарила прутиками свого чоловіка-і той прокинувся, що ви відчували?

Зелений капелюх.

Зелений капелюх – це капелюх творчості. У ньому ми відправимося в країну фантазій. Вигадаємо продовження цієї казки. Хто придумас кінець, той і буде молодець! (Діти надягають зелений капелюшок і фантазують.)

-Як бачите, діти, тільки-но ви одягли зелений капелюх, як поринули у світ фантазій.

Синій капелюх.

Синій – підбиття підсумків і обговорення користі методу в конкретних умовах.

– Ми з вами приміряли майже всі капелюшки. Ми розглянули хороші і погані сторони. Тож який життєвий урок ми отримали?

-Які є переваги в цій історії?

-Як ви гадаєте, казкова пригода чомусь навчила?

– Які прислів'я були б гарною порадою для царівни:

1) Без правди життя не проживеш.

2) Брехав би, та міру знав би.

– Який герой казки вам найбільше сподобався? Чому?

Колективне складання сенкану.

Вчитель. А зараз давайте разом з вами складемо Сенкан до слова казка.

Казка

Цікава, чарівна

Виховує, навчає, захоплює

Ми любимо казки

Оповідка.

Методичний коментар

Метод «Сенкан» (п'ятиряддя) Сенкан – це вірш, який складається з п'яти рядків. Він синтезує інформацію і факти у стисле висловлювання, яке описує, віддзеркалює тему.

Форма сенкану:

1-й рядок – тема (іменник);

2-й рядок – опис (прикметник);

3-й рядок – дія (дієслово), пов'язане з темою;

4-й рядок – ставлення (фраза), почуття з приводу обговорюваного;

5-й рядок – перефразування сутності (синоніми, узагальнення, підсумок).

V. Підсумок.

Тож, любі діти,

Щасливо вам у казку долетіти,

До неможливої дістатися мети.

В казці - мудрість,

Кожен це повинен знати.

Бо, кажуть, казка вчить, як на світі жити

І добро усім робити.

– Ви просто молодці! Дуже гарно сьогодні попрацювали!